

Bijlage 3

Ruimtelijk beleidskader

Beleid rijksniveau

Ruimtelijk beleid

Nota Ruimte (Ministerie van VROM et al, 2006)

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is vastgesteld en vervangt de Nota Ruimte . Ter informatie is hierna echter wel de Nota Ruimte kort beschreven. De Nota Ruimte legde op rijksniveau de uitgangspunten voor de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland tot 2020 vast.

De nota had vier hoofddoelen:

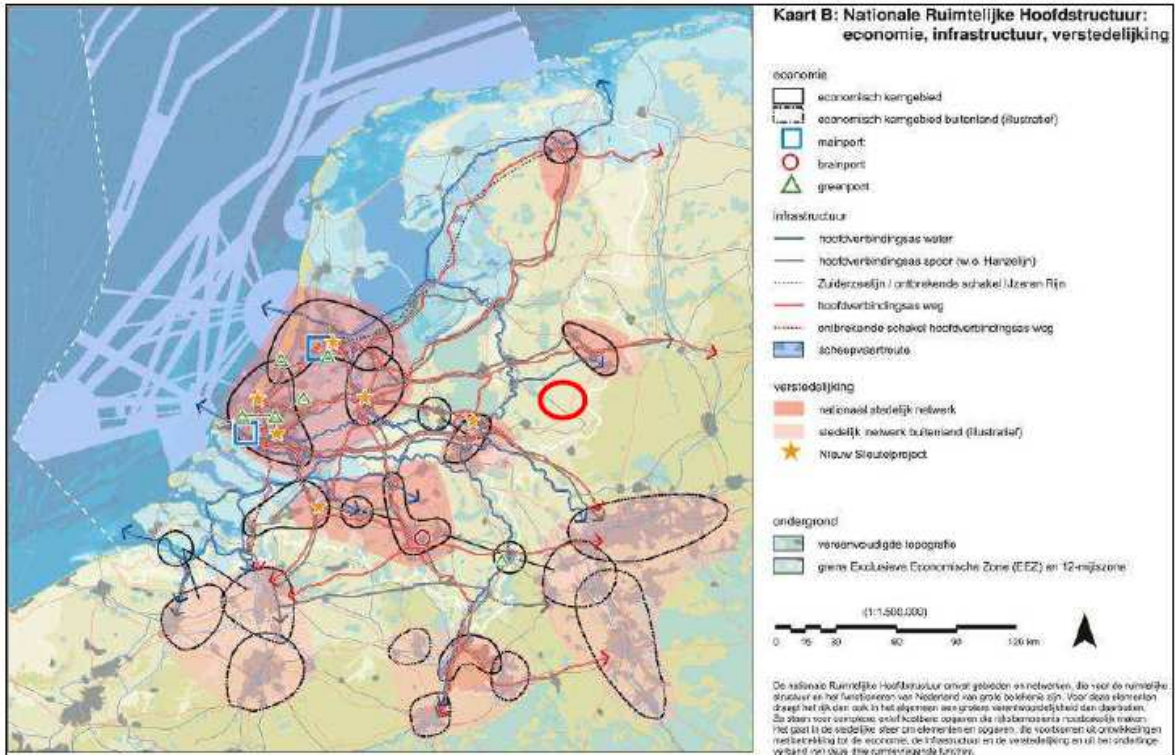
- versterken van de economie;
- krachtige steden en een vitaal platteland;
- waarborging van waardevolle (inter)nationale groengebieden, en
- waarborging van de veiligheid.

In de nota werden de bakens verzet, in de vorm van nieuwe voorstellen met minder regels (deregulering) en meer ruimte voor ontwikkeling (van toelatingsplanologie naar ontwikkelingsplanologie). Het rijk wilde hierbij meer overlaten aan lagere overheden (motto: 'centraal wat moet en decentraal wat kan'). Enkele belangrijke koerswijzigingen in de Nota Ruimte waren de extra aandacht voor de eigen verantwoordelijkheid van provincies en gemeenten, verbrede plattelandsonwikkeling en een minder streng contourenbeleid voor het bebouwde gebied.

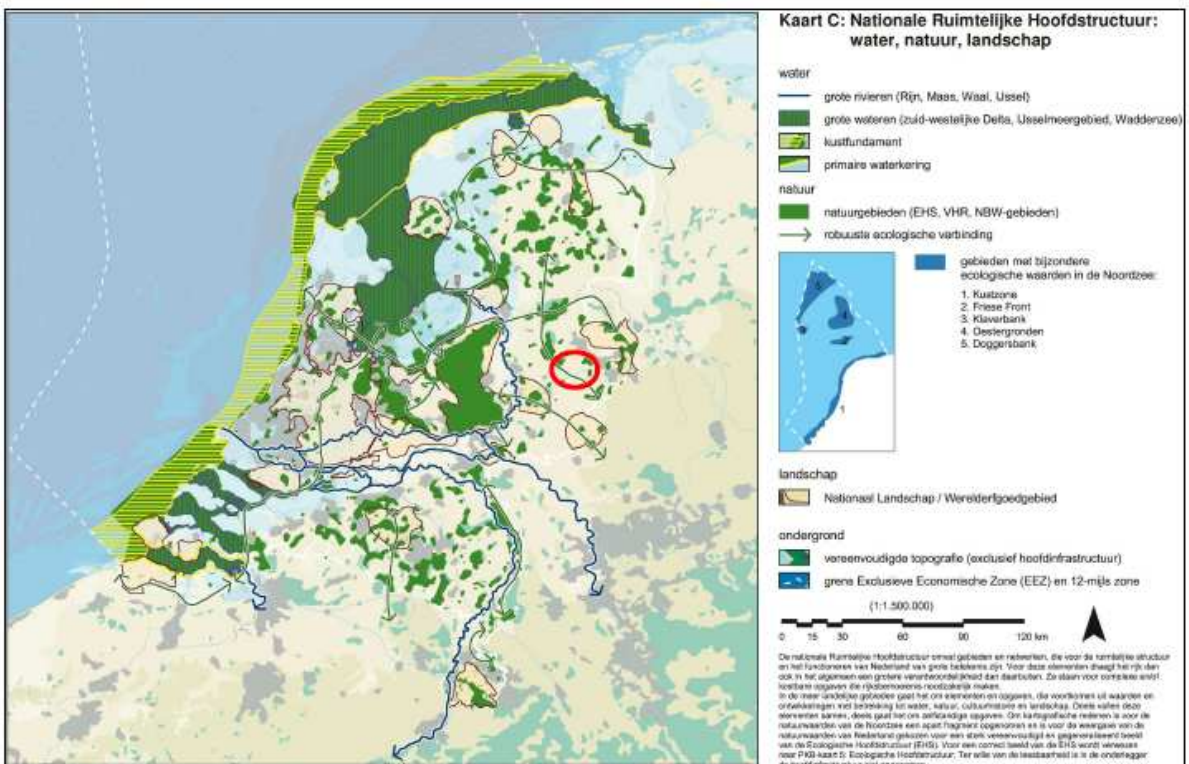
De Nota Ruimte gaf de hoofdlijnen van het landelijk ruimtelijk beleid aan met een ruimtelijke hoofdstructuur. Op de kaart met de 'Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur: economie, infrastructuur, verstedelijking' (zie hiervoor), kreeg het grondgebied van de gemeente Berkelland geen specifieke aanduiding. Op de kaart met de 'Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur: Water, Natuur en Landschap' (zie hiervoor) kende het enkele aanduidingen voor 'Natuurgebied'. Daarnaast liep door de gemeente een robuuste ecologische verbinding.

De Nota Ruimte wilde meer kansen bieden om het economisch draagvlak en de vitaliteit van het landelijk gebied te vergroten. Daarom wilde het rijk de mogelijkheid voor hergebruik en nieuwbouw van gebouwen in het buitengebied verruimen. Vrijkomende bebouwing kon worden omgezet in wonen of werken (kleinschalige bedrijvigheid). Soms kon nieuwbouw wenselijk zijn in de vorm van Ruimte-voor-Ruimte (Rood voor Rood) en nieuwe landgoederen (rood voor groen). Het kabinet achtte economisch vitale, grondgebonden landbouw van belang voor het beheer van het buitengebied en verwachtte dat de provincies in hun ruimtelijke plannen meer mogelijkheden zouden scheppen voor een bredere bedrijfsvoering. Het rijk ondersteunde de veranderingen in de landbouw onder andere door ruimtelijke ontwikkelingen in de richting van duurzame productie te vergemakkelijken.

De Nota Ruimte gaf ook aan welke onderwerpen moesten worden beschouwd als 'nationaal ruimtelijk belang'. Zij werden samengebracht in de Realisatieparagraaf Nationaal Ruimtelijk Beleid (RNRB). Het rijk zag er op toe dat gemeenten de nationale belangen op een goede manier verwerkten in een bestemmingsplan. Als dat niet gebeurde, kon dat voor het rijk aanleiding zijn voor het indienen van zienswijzen of het geven van reactieve aanwijzingen.



Figuur: Kaart B Nota Ruimte: Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur: economie, infrastructuur, verstedelijking en legenda (Ministerie van VROM et al, 2006).



Figuur: Kaart C Nota Ruimte: Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur: Water, Natuur en Landschap en legenda (Ministerie van VROM et al, 2006).

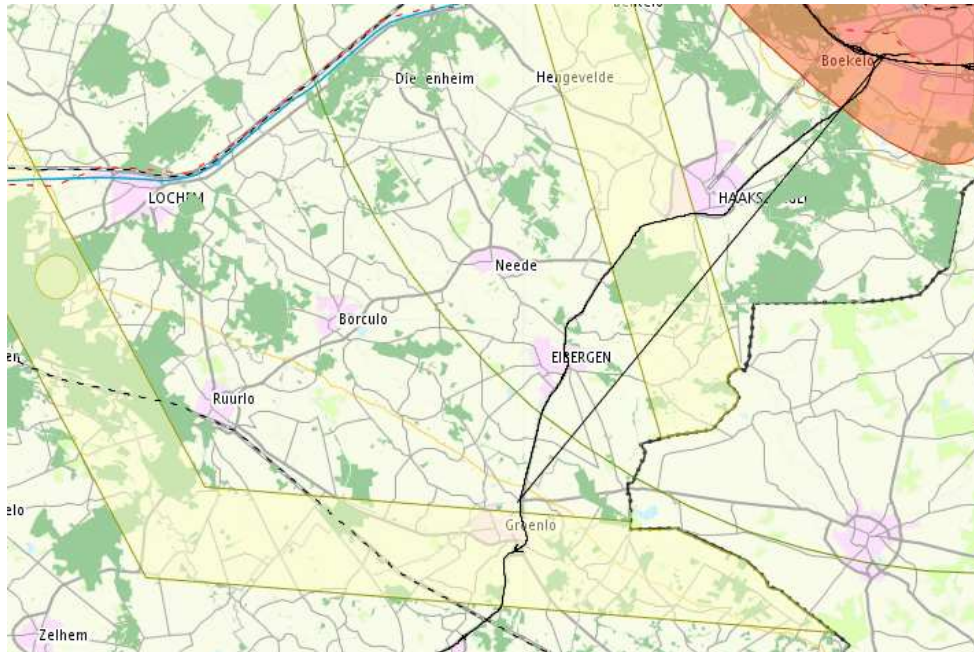
Van de nationale belangen op het gebied van 'netwerken en steden' waren voor het gemeentelijke grondgebied vooral de bundeling van verstedelijking en economische activiteiten en de borging van milieukwaliteit en externe veiligheid actueel. Verder speelden de algemene waterbelangen (veiligheid/waterberging, waterkwaliteit, ecologie), de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur, de bescherming en versterking van natuurlijke, landschappelijke, cultuurhistorische en recreatieve waarden een rol. Deze onderwerpen kwamen ook aan de orde in de Amvb Ruimte die het rijk voorbereidde. De totstandkoming van deze Amvb, die voluit Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) heet, liep gelijk op met de opstelling van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De Amvb Ruimte/het Barro moest regels geven die provincies en gemeenten moeten meenemen in hun ruimtelijke besluitvorming.

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (maart 2012)

Op 13 maart 2012 heeft de minister van Infrastructuur en Ruimte de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld. Deze SVIR vervangt de Nota Ruimte, bouwt daarop soms voort en zet in op een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland. Zij richt zich op de periode tot 2040 en benoemt als opgaven het versterken van de concurrentiekracht van Nederland, het vinden van ruimte voor (wind)energie, inspelen op klimaatverandering en het omgaan met krimp, stagnatie en groei van het inwonertal en huishoudens naast elkaar in Nederland. Op basis van deze opgaven formuleert de SVIR 13 nationale belangen die bijdragen aan het versterken van de ruimtelijk-economische structuur, het verbeteren van de bereikbaarheid en het waarborgen van de kwaliteit van de leefomgeving. Het Rijk spreekt in de SVIR uit dat zij provincies en gemeenten daarbij de ruimte wil geven om in te spelen op de eigen situatie. In bijlage 2 geeft de SVIR aan op welke wijze zij hierbij voortbouwt op de Nota Ruimte.

De SVIR benoemt de gevolgen van een krimpende bevolking buiten het westen van het land en de afnemende behoefte aan woningen, kantoren en bedrijfslocaties in andere landsdelen. Zij signaleert dat veroudering en leegstand een steeds zichtbaarder probleem vormen en dat de veranderende behoefte aan woon- en werkfuncties vragen om een omslag van een kwantitatieve naar een kwalitatieve benadering.

De SVIR richt zich op het grondgebied van heel Nederland en bevat geen uitspraken die betrekking hebben op concrete Berkellandse situaties. Wel bevat dit document passages of afbeeldingen die van toepassing zijn op het gemeentelijk grondgebied. Daarbij stelt zij soms een toekomstige structuurvisie voor een concreet onderwerp in het vooruitzicht zoals bijvoorbeeld een Rijksstructuurvisie Ondergrond.



Figuur uitsnede kaart nationale ruimte hoofdstructuur

Voor het Berkellandse grondgebied is vooral van belang dat het Rijk in de SVIR inzet op het verbeteren van de bereikbaarheid waarbij op de gepresenteerde afbeelding van het hoofdwegennet ook de opwaardering van de N18 herkenbaar is (zie hierna). Daarnaast spreekt de ontwerp-SVIR zich voor het landelijk gebied in algemene zin uit voor het behoud van landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten en het realiseren van de herijkte nationale EHS. Op de 'Kaart erfgoed' is op Berkellands grondgebied een zogeheten 'wederopbouwgebied' aangegeven dat in SVIR-bijlage 4 is aangeduid als het wederopbouwgebied 'Beltrum, I/II Berkelland'. De SVIR geeft aan dat de Visie Erfgoed en Ruimte de kernkwaliteiten van dit gebied toelicht en dat de wederopbouwgebieden gezamenlijk de maatschappelijke dynamiek van de Wederopbouw van Nederland na de Tweede Wereldoorlog weergeven. Bij de afbeeldingen 'Kaart natuur' geeft de SVIR de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) aan. Daarbij wordt vermeld dat de provincies de begrenzing van de EHS gaan herijken en dat zij de herijkte EHS uiterlijk in 2012 zullen realiseren. De 'Kaart ruimte voor militaire activiteiten' geeft de voor Berkelland relevante laagvliegroutes en het radarverstoringgebied bij Rekken aan, evenals de daar aanwezige zend- en ontvangstinstallaties. De SVIR meldt dat het Rijk werkt aan een nieuwe toetsingsmethode voor ruimtelijke ontwikkelingen in deze gebieden van militair belang.

De SVIR bevat ook een hoofdstuk dat op gebiedsgerichte wijze de rijksopgaven beschrijft. Ten aanzien van Oost-Nederland (de provincies Gelderland en Overijssel) formuleert de SVIR in zeer algemene termen een aantal opgaven die van nationaal belang zijn en ook hiervoor al zijn genoemd. Voor het grondgebied van Berkelland is daarbij vooral van belang het tot stand brengen en beschermen van de (herijkte) EHS, inclusief de Natura 2000-gebieden. Ook voor dit deel van het land spreekt het Rijk de verwachting uit dat de gevolgen van de bevolkingsdaling zich zullen laten voelen. Ook is de verbetering van de N18 in deze regioparaagraaf in beeld, net als het ruimtebeslag voor militaire activiteiten.

N18: Tracéwetprocedure loopt

De SVIR formuleert onder meer als nationaal belang het realiseren van een robuust hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen rondom en tussen de belangrijkste stedelijke regio's inclusief de achterlandverbindingen. Op de 'Kaart ambitie 2040 hoofdwegenet' is onder meer de N18 aangegeven als een mogelijke nieuwe verbinding in het hoofdwegenet waarvan het tracé nog niet is vastgesteld. Het tracé van deze beoogde weg ligt voor een deel op Berkellands grondgebied en is onderwerp van een afzonderlijke procedure.

Het rijksproces rondom de besluitvorming omtrent het Tracébesluit voor de N18 is in 2008 ingezet. Op basis van de Tracénota/Milieu-effectrapport (MER) is een keuze gemaakt voor de uit te werken variant. De gevolgen van deze ontwikkeling worden te zijner tijd verwerkt in een afzonderlijk bestemmingsplan. Deze (gevolgen) kunnen niet worden meegenomen in het nieuwe bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012", zolang het uiteindelijke tracé niet vaststaat.

Het ontwerp-Tracébesluit heeft van 18 november tot en met 29 december 2011 ter inzage gelegen. Het was de bedoeling van de Minister om voorjaar 2013 een beslissing te nemen over het Tracébesluit. Eventuele beroepsschriften tegen het te nemen besluit kunnen dan in 2013-2014 leiden tot een gerechtelijke uitspraak en tot het onherroepelijk worden van het Tracébesluit. Pas daarna kan de gemeente het Tracébesluit planologisch gaan inpassen in een bestemmingsplan. De gemeente wil dit doen via een afzonderlijke procedure tot herziening van het dan geldende bestemmingsplan. Bij dit alles wordt ingeschat dat de eventuele aanleg van het nieuwe N18-tracé pas in 2018 kan worden afgerond.

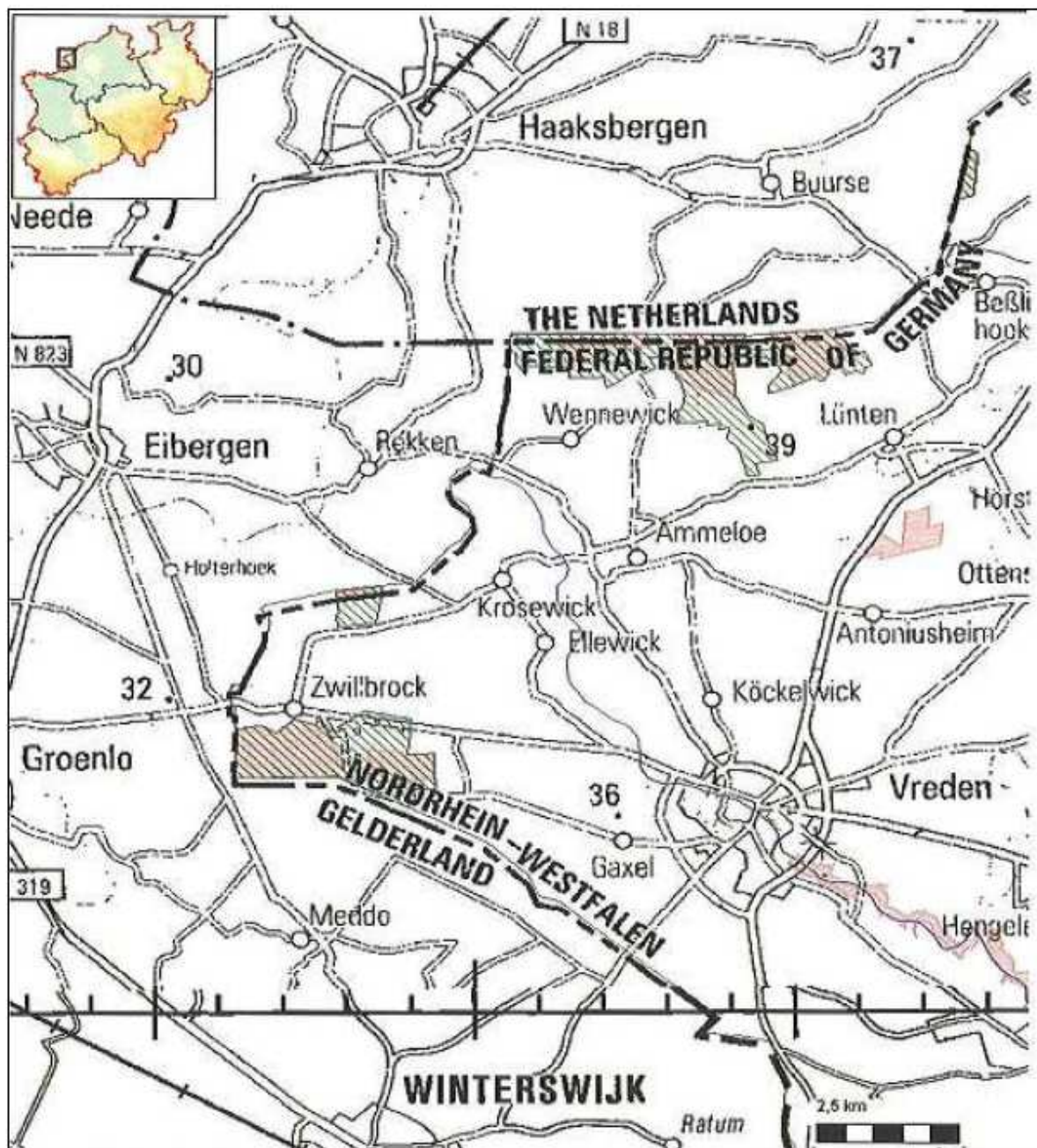
Revitalisering Landelijk Gebied (Ministerie van LNV, 2002)

Na de varkenspestepidemie van 1997 is de Reconstructiewet Concentratiegebieden opgesteld. Deze wet heeft vooral betrekking op de verbetering van de ruimtelijke structuur voor de intensieve veehouderij. De integrale zonering van het landelijk gebied voor de intensieve veehouderij is verder uitgewerkt in het Reconstructieplan Achterhoek en Liemers. Dit plan is in 2005 vastgesteld en verdeelt het landelijk gebied van Achterhoek en Liemers in landbouwwontwikkelingsgebieden, verwevingsgebieden en extensiveringsgebieden. De Reconstructiewet maakt rechtstreekse doorwerking van het reconstructiebeleid naar streekplannen en bestemmingsplannen mogelijk.

Beleid Natuur, landschap cultuurhistorie, archeologie en water

Natura 2000-beleid/Natuurbeschermingswet 1998 (Ministerie van LNV, 2005)

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Hiermee is de gebiedsbescherming uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in Nederlandse wetgeving doorgevoerd. De wet biedt een beschermingskader voor natuurwaarden (leefgebieden en soorten) in Natura 2000-gebieden. Zij bepaalt verder dat projecten en andere handelingen in en nabij beschermde gebieden moeten worden getoetst op (mogelijke) negatieve effecten op deze natuurwaarden.



De zogenaamde 'externe werking' van de Natura 2000-gebieden kan gevolgen hebben voor het bestemmingsplan buitengebied Berkelland. In het plangebied ligt het Teeselinkven dat in beeld was om te worden aangewezen als Natura 2000-gebied. Daarnaast liggen in de omgeving de Natura 2000-gebieden Stelkampsveld (Beekvliet), Buurserzand en Haaksbergerveen, Korenburgerveen, en in Duitsland de Natura 2000-gebieden Zwillbrocker Venn und Ellewicker Feld, Moore und Heiden des westlichen Münsterlandes, Witte Venn Krosewicker Grenzwald en Lüntener Fischteich und Ammeloer Venn (zie kaart). De Natuurbeschermingswet kent een vergunningstelsel, waarbij Gedeputeerde Staten rekening moeten houden met ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden en de daar heersende kritische depositiewaarde.

Flora- en faunawet (Ministerie van LNV, 2002)

Naast de gebiedsgerichte natuurwetgeving, is ook soortgerichte natuurwetgeving van belang. Sinds 1 april 2002 is in dit kader de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet regelt de bescherming van inheemse wilde planten en dieren binnen en buiten natuurgebieden. Zij vervangt daarin een aantal eerdere wetten en regelt ook in de soortbescherming die voortkomt uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Het Rijk werkt aan een Natuurwet die voorziet in een samenvoeging van de Flora- en Faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet.

Monumentenwet 1988 (Ministerie van OCW et al, 2007)

De invoering van het Verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving heeft plaats gevonden door de bestaande Monumentenwet 1988 en andere wetten gedeeltelijk te wijzigen en aan te vullen door middel van de raamwet Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz). Door de Wamz is tevens een aantal wijzigingen doorgevoerd in de Ontgrondingenwet, de Woningwet, de Wet Milieubeheer en het Besluit ruimtelijke ordening. Er is voor gekozen om zoveel als mogelijk aan te sluiten bij bestaande regelgeving, om extra wet- en regelgeving te vermijden en om de integratie te bevorderen.

De wetwijziging is op 1 september 2007 in werking getreden. De kern van de wet is dat gemeenten verantwoordelijk worden voor de archeologische monumentenzorg binnen de gemeentegrenzen. Bij de vaststelling van een bestemmingsplan moet de gemeente daarom rekening houden met de in de grond aanwezige, dan wel te verwachten archeologische waarden.

Modernisering Monumentenzorg (MoMo)

In 2009 stelde het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de beleidsbrief 'Modernisering Monumentenzorg' op. Het MoMo-beleid richt zich op het meewegen van cultuurhistorische belangen in de ruimtelijke ordening, op krachtiger en eenvoudiger regelgeving en op het bevorderen van herbestemmingen. Bij de eerste pijler vindt een verschuiving plaats naar een gebiedsgerichte aanpak van de monumentenzorg in plaats van de meer klassieke objectgerichte bescherming. Cultureel erfgoed moet daarmee als een belangrijke factor worden meegewogen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Zo moeten gemeenten een analyse maken van cultuurhistorische waarden in een plangebied en in het bestemmingsplan zonodig voorzieningen inbouwen ter bescherming van cultuurhistorische waarden. Bij dit laatste valt te denken aan het aanduiden van beschermd stads- en dorpsgezichten, historische buitenplaatsen, archeologische waarden en waardevolle cultuurlandschappen.

Visie erfgoed en ruimte. Kiezen voor karakter (2011)

In de SVIR geeft het kabinet aan dat het Rijk 30 wederopbouwgebieden heeft geselecteerd. Het is de bedoeling dat het Rijk met de gemeenten afspraken maakt over de manier waarop deze gebieden worden beschermd in bestemmingsplannen. De kernkwaliteiten van deze gebieden zijn verder toegelicht in de Visie erfgoed en ruimte.

In het landelijk gebied is het gebied "Beltrum I/II" aangeduid als een wederopbouwgebied. In de Visie erfgoed en ruimte benoemt de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de volgende fysieke kwaliteiten om de selectie van dit gebied te onderbouwen:

- kleinschalig ruilverkavelingslandschap met weiden, bos, akkerlanden;
- gedeeltelijk behouden coulisselandschap met bochtige wegen;
- verspreid voorkomen van wederopbouw en oudere bebouwing.

De gemeente heeft de selectie van "Beltrum I/II" als wederopbouwgebied ambtelijk besproken met vertegenwoordigers van de Rijksdienst. Daarbij is opgemerkt dat de begrenzing van het gebied niet duidelijk is en dat bij de benoeming van de kwaliteiten van het gebied niet is meegenomen dat het wederopbouwgebied onder meer een bebouwde kom en een landbouwontwikkelingsgebied omvat. Het is de bedoeling dat de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed samen met de gemeente nader onderzoek gaat doen naar de te beschermen (landschappelijke) kwaliteiten in dit gebied en vervolgens beziet hoe deze het beste kunnen worden geborgd.

In het Uitvoeringsprogramma 2013-2015: Wederopbouwgebieden heeft de Rijksdienst uiteengezet hoe zij te werk wil gaan met de borging van de wederopbouwgebieden. Het programma stelt in het vooruitzicht dat in 2015 bestuurlijke overeenkomsten zijn gesloten over de planologische borging van alle wederopbouwgebieden. Daaraan voorafgaand worden cultuurhistorische waarden in kaart gebracht, vooral in gebieden waar deze nog onvoldoende zijn uitgewerkt. De uitkomst daarvan kan later worden gebruikt voor bestemmingsplannen ander ruimtelijk beleid.

Waterbeleid 21^e eeuw/Nationaal Beleidsakkoord Water (Ministerie van V&W en Unie van Waterschappen, 2000)

In het verlengde van het Waterbeleid voor de 21^e eeuw en het Nationaal Beleidsakkoord Water zijn verschillende overheden aan de slag met de uitwerking van de landelijke en stedelijke wateropgave. Dit houdt in dat zij in het verlengde van de trits 'vasthouden-bergen-afvoeren' actief op zoek gaan naar ruimte voor water (waterconservering en waterberging). Het meest actuele beleid met betrekking tot waterberging in de gemeente Berkelland is vastgelegd in de Streekplanuitwerking 'Waterberging' (zie paragraaf 2.2). Hierin zijn voor de gemeente Berkelland geen zoekgebieden voor waterberging aangegeven.

Kaderrichtlijn Water (Europese Commissie, 2000)

Sinds 2000 is de Kaderrichtlijn Water van kracht. Deze Europese richtlijn streeft naar duurzame en robuuste watersystemen en is gericht op zowel oppervlaktewater als grondwater. Belangrijke aandachtspunten zijn de ecologische en chemische toestand van het grond- en oppervlaktewater, de brongerichte aanpak en het principe 'de vervuiler betaalt'. De ecologische doelen voor waterlichamen, die eind 2009 zijn vastgesteld, moeten in principe in 2015 gerealiseerd zijn.

De Kaderrichtlijn Water gaat uit van een aanpak op het niveau van internationale stroomgebieden (stroomgebiedsplan). De gemeente Berkelland ligt in het stroomgebied Rijn-Oost. Door het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-Oost zijn in (de omgeving) van de gemeente Berkelland de volgende plangebieden in het kader van de KRW aangewezen (zie ook paragraaf 2.2):

- de Natura 2000-gebieden Stelkampsveld (Beekvliet), Teeselinkven en Boddenbroek (de twee laatste gebieden zijn uiteindelijk niet aangewezen als Natura 2000-gebied);
- Buurserzand en Haaksbergerveen en Korenburgerveen;
- de zwemwateren Hambroekplas en Fontein;
- de waterwinningen Olden Eibergen/Haarlo en Noordijk;
- de oppervlaktewateren, inclusief oevergronden Baakse Beek, Veengoot, Leerinkbeek,
- Ramsbeek, Meibeek nieuwe waterleiding, Slinge, Berkel, Bolksbeek, Elsmansgoot, Elsbeek, Zuidelijk afwateringskanaal en Schipbeek.

Milieubeleid (Ministerie van VROM)

Voor het milieubeleid zijn de Wet geluidhinder (2007) en de Wet milieubeheer (laatste wijziging 2008) belangrijke wetten. De Wet geluidhinder is op 1 januari 2007 herzien en kent zoneringen voor geluid. Zo kent zij een uitgebreid stelsel van bepalingen om geluidshinder, door onder meer industrie, wegverkeer en spoorwegverkeer, te voorkomen en/of te bestrijden. De wet richt zich vooral op de bescherming van de burger in zijn woonomgeving. Daarvoor bevat zij bijvoorbeeld normen voor de maximale geluidsbelasting op de gevel van een woning.

De Wet milieubeheer richt zich vooral op milieuvergunningen en is van belang voor bedrijven. Op 24 oktober 2006 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel voor de 'Wet luchtkwaliteit' goedgekeurd. De Wet luchtkwaliteit verving het Besluit luchtkwaliteit 2005 en maakt deel uit van de Wet milieubeheer. De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor milieuvergunningen waarbij sprake is van geurhinder door dierenverblijven van veehouderijen. De Wgv geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning). De geurbelasting wordt berekend en getoetst met het zogenaamde 'verspreidingsmodel'. Dit geldt alleen voor dieren waarvoor geuremissiefactoren zijn opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij. Voor dieren zonder geuremissiefactor gelden minimaal aan te houden afstanden. Bij gemeentelijke verordening kunnen gemeenten afwijken van de wettelijke normen. De gemeente heeft een geurverordening opgesteld voor de bebouwde kom van de kleine kernen in het kader van de Wet geurhinder en veehouderij.

In deze verordening zijn voor deze gebieden specifieke, gemeentelijke geurnormen opgenomen, waaraan ontwikkelingen getoetst worden. Deze verordening is op 1 juli 2009 in werking getreden.

Voor het buitengebied zijn nog steeds de landelijke normen van kracht.

Beleid provinciaal/regionaal niveau

Ruimtelijke Verordening Gelderland (RVG) (2011)

Provinciale Staten van Gelderland stelden op 15 december 2010 de Ruimtelijke Verordening Gelderland (RVG) vast. Deze verordening trad op 2 maart 2011 in werking en werd op 27 juni 2012 op onderdelen herzien (RVG, eerste herziening).

Met de ruimtelijke verordening stelt de provincie regels aan bestemmingsplannen van gemeenten. De provincie richt zich hierbij op onderwerpen die van provinciaal belang zijn, zoals verstedelijking, natuur, nationale landschappen, water en glastuinbouw. Gemeenten krijgen op sommige terreinen meer beleidsvrijheid, terwijl ze op andere gebieden te maken krijgen met strikte provinciale richtlijnen. De regels in de verordening kunnen betrekking hebben op het hele provinciale grondgebied, delen van de provincie of gebiedsgerichte thema's. Gemeenten moeten binnen een bepaalde termijn hun bestemmingsplan op deze regels afstemmen. De voorschriften in de ruimtelijke verordening zijn gebaseerd op de provinciale structuurvisie (Streekplan Gelderland 2005).

De volgende onderwerpen zijn opgenomen in de RVG:

- verstedelijking;
- wonen;
- (grootschalige) detailhandel;
- solitaire recreatiewoningen/ -parken;
- glastuinbouw;
- waterwingebied;
- grondwaterbeschermingsgebied;
- oppervlaktewater voor drinkwatervoorziening;
- ecologische hoofdstructuur (EHS);
- waardevol open gebied;
- Nationale landschappen.

In de eerste herziening van de RVG, vastgesteld op 27 juni 2012, is de verordening aangevuld met regels over bedrijventerreinen. Verder paste deze herziening de regels over glastuinbouw aan, terwijl zij ook de planologische bescherming van de molenbiotoop regelde.

Verstedelijking

De geldende Gelderse ruimtelijke structuurvisie hanteert als uitgangspunt dat nieuwe verstedelijking bij voorkeur plaatsvindt binnen het bestaand bebouwd gebied en binnen de zoekzones voor wonen en werken. Op deze wijze wordt ook uitvoering gegeven aan het provinciaal bundelingsbeleid voor de overige vijf Gelderse regio's, niet zijnde Stadsregio Arnhem Nijmegen. De omvang van de zoekzones voor wonen en werken is beperkt en op die manier wordt gestimuleerd dat een deel van de nieuwbouw voor wonen en werken binnen het bestaand bebouwd gebied plaatsvindt. Bovendien hebben Gedeputeerde Staten per regio een percentage vastgesteld voor het aandeel van de nieuwbouw dat (minimaal) binnen het bestaand bebouwd gebied plaatsvindt.

De RVG legt dit beleid van bundeling en intensivering vast door voorschriften te geven die bepalen dat de nieuwbouw voor wonen en werken voor het overgrote deel binnen het bestaand bebouwd gebied en binnen de zoekzones wonen en werken plaatsvindt. Slechts een beperkt deel kan daarbuiten plaatsvinden.

Naast functioneel aan het buitengebied gebonden bebouwing, waaronder in ieder geval agrarische bebouwing, bebouwing voor recreatie, voor natuurbeheer, voor waterbeheer, voor veiligheid en hulpdiensten of voor de levering van gas, water of elektriciteit wordt verstaan, kan het ook gaan om functieverandering bij vrijkomende agrarische gebouwen, herbesteding van kazernesgebouwen of gebouwen van zorginstellingen en de oprichting van nieuwe landgoederen.

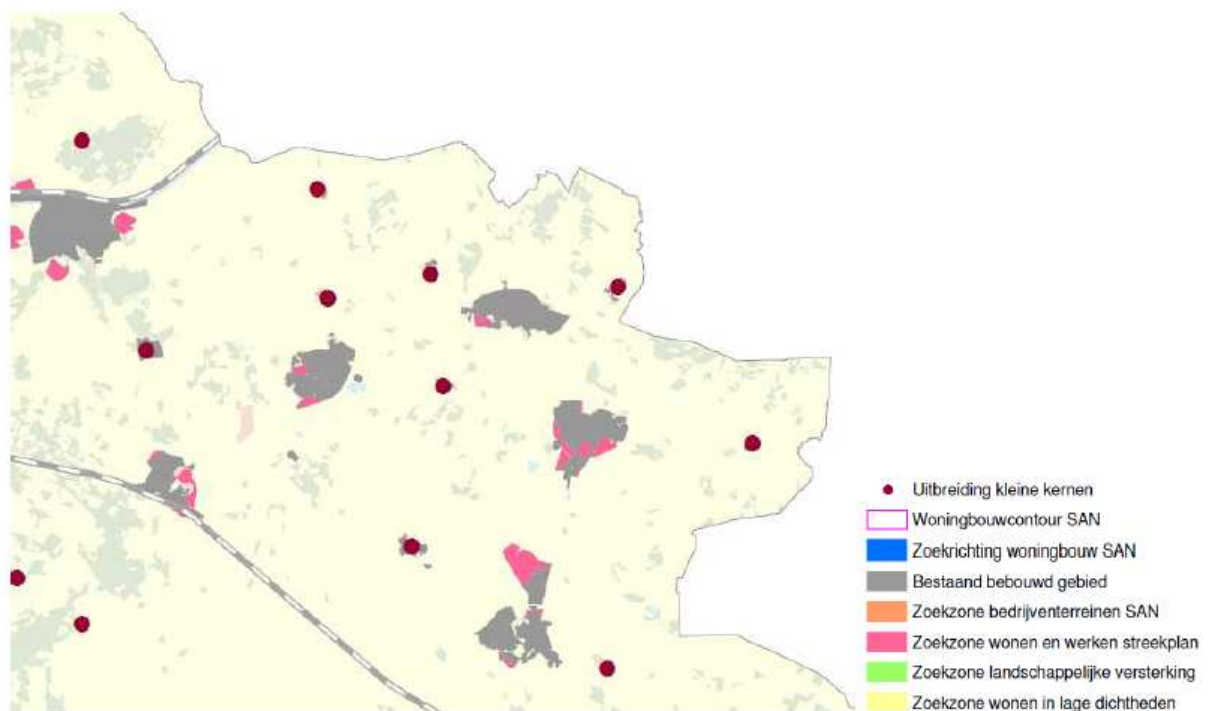
Er mag buiten voornoemde gebieden gebouwd worden:

- a. in geval van functieverandering naar een niet-agrarische functie, voor zover het geen concentratiegebied glastuinbouw of een regionaal cluster glastuinbouw betreft;
- b. bij oprichting van nieuwe landgoederen;
- c. in het kader van de invulling van de zoekzones landschappelijke versterking en de zoekzones wonen in lage dichtheden;
- d. in geval van bebouwing bij kleine kernen.

Voornoemde mogelijkheden bestaan:

- a. voor zover het niet de oprichting van nieuwe landgoederen betreft, uit de vervanging van bestaande bebouwing, met inbegrip van bouwwerken voor glastuinbouw, door nieuwe bebouwing die leidt tot een substantiële vermindering van het bebouwde oppervlak;
- b. voor zover het de oprichting van nieuwe landgoederen betreft, gekoppeld te zijn aan een substantiële verbetering van in de directe omgeving daarvan aanwezige kwaliteiten van natuur, water of landschap of de recreatieve mogelijkheden van die omgeving.

Uitbreiding van bestaande niet-agrarische bedrijvigheid buiten bestaand bebouwd gebied, buiten de zoekzones wonen en werken, niet in de nabijheid bij kleine kernen is mogelijk tot een maximum van 20% van het bebouwd oppervlak tot een maximale bedrijfsoppervlakte van 375 m². Er kan meer uitbreiding worden toegestaan indien deze uitbreiding in overeenstemming is met een door GS vastgesteld regionaal beleidskader (zie hierna). Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland speelt in op deze mogelijkheid.



Figuur: uitsnede kaart 'Verstedelijking' en legenda RVG (Provincie Gelderland, 2011).

Wonen

Nieuwe woonlocaties en de daar te bouwen woningen moeten passen in het geldende, door GS vastgestelde Kwalitatief Woonprogramma voor de betreffende regio en het daarin opgenomen regiototaal aan woningen. In de toelichting op een bestemmingsplan dat deze locaties en woningen mogelijk maakt, wordt aangegeven:

- a. op welke wijze nieuwe woonlocaties en de daar te bouwen woningen passen in het Kwalitatief Woonprogramma;
- b. hoe de kwalitatieve differentiatie en fasering van de woningbouw in regionaal verband is afgestemd en op welke wijze de te bouwen woningen in die regionaal afgestemde differentiatie en fasering passen.

Dit aspect heeft geen specifieke doorwerking in voorliggend bestemmingsplan omdat dat niet voorziet in nieuwe woningbouwlocaties. Wel zijn de mogelijkheden voor het realiseren van nieuwe woningen afgestemd op het inmiddels geactualiseerde woningbouwbeleid dat rekening houdt met de demografische toekomstverwachtingen. Zo kent het nieuwe bestemmingsplan geen mogelijkheden voor woningsplitsing of voor het bouwen van 'Ruimte-voor-Ruimte'-woningen (functieverandering naar wonen).

Detailhandel

Nieuwvestiging en uitbreiding van detailhandel mag niet leiden tot leegstand of versnippering van het bestaande detailhandelsbestand. Vestiging van grootschalige detailhandelvoorzieningen (bruto vloeroppervlak > 1.500 m²) is binnenstedelijk of perifeer toegestaan. Grootschalige detailhandelvoorzieningen op perifere locaties zijn alleen toegestaan, indien deze vanwege specifieke ruimtelijke eisen – voluminositeit – en veiligheidseisen moeilijk inpasbaar zijn in, of aansluitend aan, bestaande winkelgebieden. Vestiging van detailhandel in voedings- en genotsmiddelen is op perifere locaties niet toegestaan.

In het buitengebied is op agrarische bedrijven detailhandel als nevenfunctie mogelijk voor zover het de verkoop van lokaal geproduceerde agrarische producten betreft. De gemeente vertaalt dit in het bestemmingsplan maar wil ook enige mogelijkheden bieden voor detailhandel in ter plaatse vervaardigde ambachtelijke producten. Hierbij wordt voorzien in een maximale oppervlaktemaat.

Recreatiewoningen

Solitaire recreatiewoningen zijn toegestaan op locaties waar ook reguliere woningen kunnen worden gebouwd. Permanente bewoning van recreatiewoningen is niet toegestaan. De omzetting van permanent bewoonde recreatiewoningen naar een woonbestemming is toegestaan, indien de permanente bewoning van recreatiewoningen dateert van op of vóór 31 oktober 2003 en deze recreatiewoningen niet liggen binnen het groenblauwe raamwerk, de weidevogel- en ganzengebieden en concentratiegebieden voor intensieve teelten.

Bestaande recreatiewoningen zijn als zodanig bestemd. Nieuwe recreatiewoningen op plaatsen waar nog geen woning aanwezig is, worden niet mogelijk gemaakt in dit bestemmingsplan. Wel speelt het bestemmingsplan in op de mogelijkheid om voor recreatiewoningen een grotere omvang toe te laten dan 75 m²/300 m³ (inclusief kelder/bijgebouwen). Deze mogelijkheid bestaat alleen voor niet-solitaire recreatiewoningen en is aan maximale maten gebonden.

Recreatieparken

Nieuwvestiging en uitbreiding van recreatieparken is alleen toegestaan in gebieden buiten de concentratiegebieden voor intensieve teelten en buiten de weidevogel- en ganzengebieden.

Buiten de EHS is uitbreiding binnen het groenblauwe raamwerk mogelijk, indien wordt aangetoond dat intensivering van het ruimtegebruik binnen het bestaande recreatiepark niet mogelijk is. Bij nieuwvestiging moet de behoefte in beeld worden gebracht en moeten de regionale planologische restcapaciteiten worden betrokken.

Aan nieuwvestiging en uitbreiding van recreatieparken is de eis van bedrijfsmatige exploitatie verbonden. Daarbij wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze deze bedrijfsmatige exploitatie duurzaam zal worden verzekerd. Recreatiewoningen in recreatieparken mogen geen grotere omvang hebben dan 75 m², en geen grotere inhoud dan 300 m³.

Permanente bewoning van recreatiewoningen in recreatieparken is niet toegestaan. Dit aspect heeft geen nadere specifieke doorwerking in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. Bestaande situaties zijn daarin beheersgericht bestemd.

Glastuinbouw

De RVG noemt de ruimtelijke randvoorwaarden voor de vestiging van glastuinbouwbedrijven en uitbreiding van bestaande glastuinbouw. Voor het gemeentelijke buitengebied is daarbij van belang dat Berkelland buiten het concentratiegebied voor glastuinbouw ligt. Het bestemmingsplan mag daarom geen mogelijkheden bieden voor nieuwvestiging van glastuinbouwbedrijven (hieronder wordt verstaan: glastuinbouwbedrijven met een omvang van minimaal 2.500 m² aan kassen, inclusief boog-, tunnel- en rolkassen en wandelkappen). Aan solitair gelegen glastuinbouwbedrijven buiten de concentratiegebieden, de extensiveringsgebieden glastuinbouw en de regionale clusters glastuinbouw kan de mogelijkheid worden geboden de glasopstand eenmalig te vergroten met maximaal 20% van de op het moment van inwerkingtreding van deze verordening bestaande omvang van de glasopstanden. Nieuwvestiging van glastuinbouwbedrijven en uitbreiding van bestaande glastuinbouwbedrijven met meer dan 20% buiten de concentratiegebieden is mogelijk, voor zover deze nieuwvestigings- of uitbreidingsmogelijkheid is opgenomen in een op 3 november 2009 geldend bestemmingsplan dat door Gedeputeerde Staten is goedgekeurd na 29 juni 2005. GS kunnen ontheffing verlenen van het verbod tot uitbreiding van glastuinbouwbedrijven met meer dan 20% buiten de concentratiegebieden, de extensiveringsgebieden glastuinbouw en de regionale clusters, indien kan worden aangetoond:

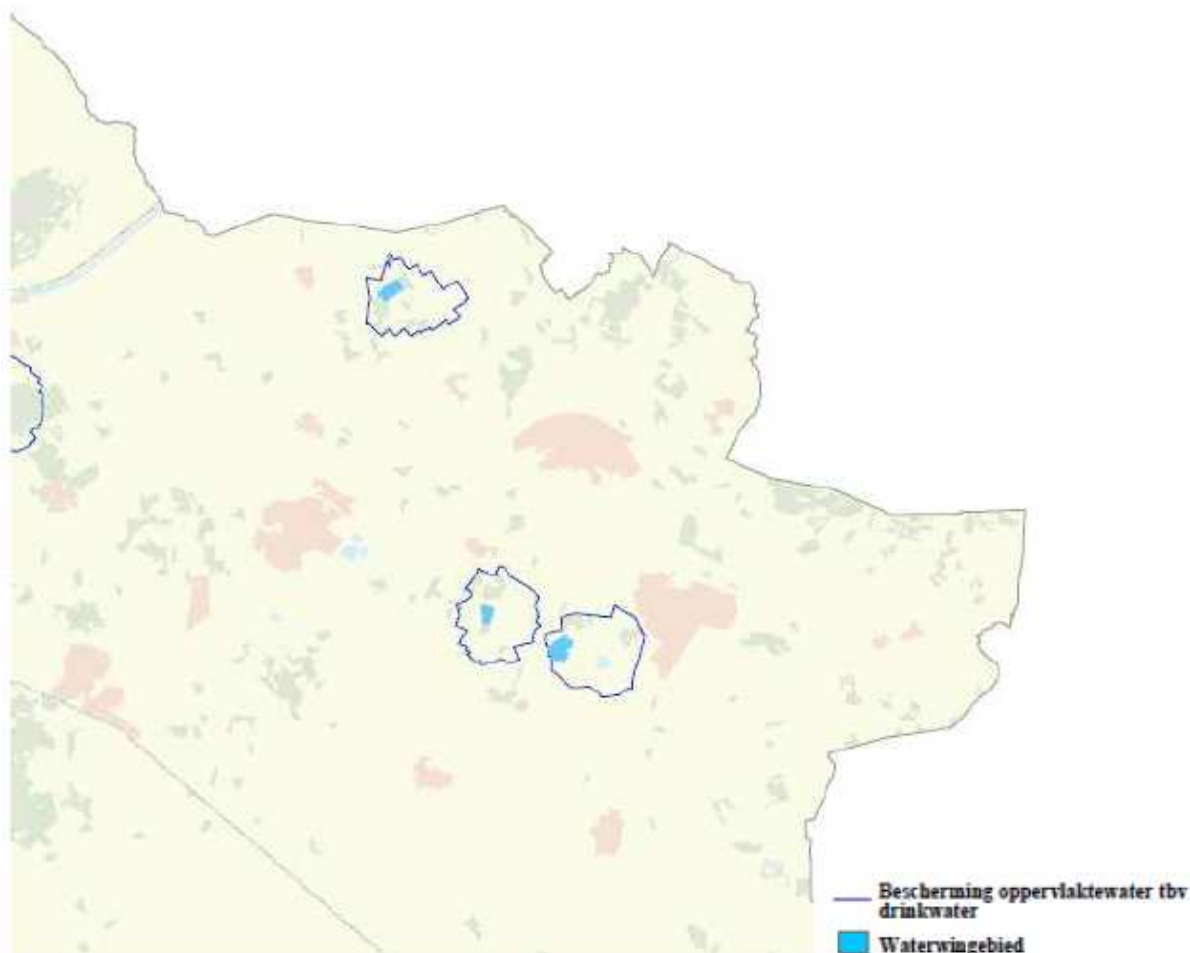
- a. dat de uitbreiding zich verdraagt met ter plaatse van belang zijnde gebiedskwaliteiten van natuur, landschap en water;
- de uitbreiding noodzakelijk is voor een doelmatige voortzetting van het bedrijf;
verplaatsing naar een concentratiegebied glastuinbouw dan wel een regionaal cluster glastuinbouw financieel niet mogelijk is.

Aan grondgebonden agrarische bedrijven met glastuinbouw als neventak en aan gemengde bedrijven biedt het bestemmingsplan in het multifunctioneel gebied de mogelijkheid om maximaal 1.000 m² aan glastuinbouw te realiseren. Deze oppervlakte kan eenmalig worden vergroot tot maximaal 1.500 m² mits aan de (landschappelijke) randvoorwaarden wordt voldaan. Verder komen in het plangebied slechts twee glastuinbouwbedrijven voor waarvoor een specifieke regeling is opgenomen.

Water

In het plangebied zijn drie waterwingebieden aanwezig, met voor elk van deze gebieden een bijbehorend grondwaterbeschermingsgebied. Waterwingebieden moeten een bestemming krijgen die ten goede komt aan hun functie als waterwingebied.

Grondwaterbeschermingsgebieden moeten een bestemming krijgen die hetzelfde of een lager risico voor het grondwater met zich meebrengt dan de geldende bestemming mogelijk maakt. In de toelichting bij bestemmingsplannen voor grondwaterbeschermingsgebieden moet worden aangegeven hoe dit in planologisch wordt vertaald. In het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" wordt dit overigens gedaan door de gebiedsaanduidingen 'milieuzone – waterwingebied' en 'milieuzone – grondwaterbeschermingsgebied' en de algemene aanduidingsregels.



Figuur: uitsnede kaart 'Water' en legenda RVG (Provincie Gelderland, 2011).

Ecologische Hoofdstructuur

Binnen de ecologische hoofdstructuur (EHS) zijn geen bestemmingen en ontwikkelingen toegestaan die de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant kunnen aantasten. Deze kenmerken/waarden zijn aangegeven in de streekplanuitwerking 'Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse ecologische hoofdstructuur' en in het 'Waterplan Gelderland 2010-2015'. In afwijking hiervan is een activiteit of een combinatie van activiteiten wel mogelijk als zij mede tot doel hebben de kwaliteit van de EHS te verbeteren. Hiervoor geldt dat die activiteit of combinatie van activiteiten, volgens een in (provinciale of (inter)gemeentelijke) structuurvisie vastgelegde, integrale gebiedsvisie, in onderlinge samenhang of in samenhang met activiteiten in een ander bestemmingsplan:

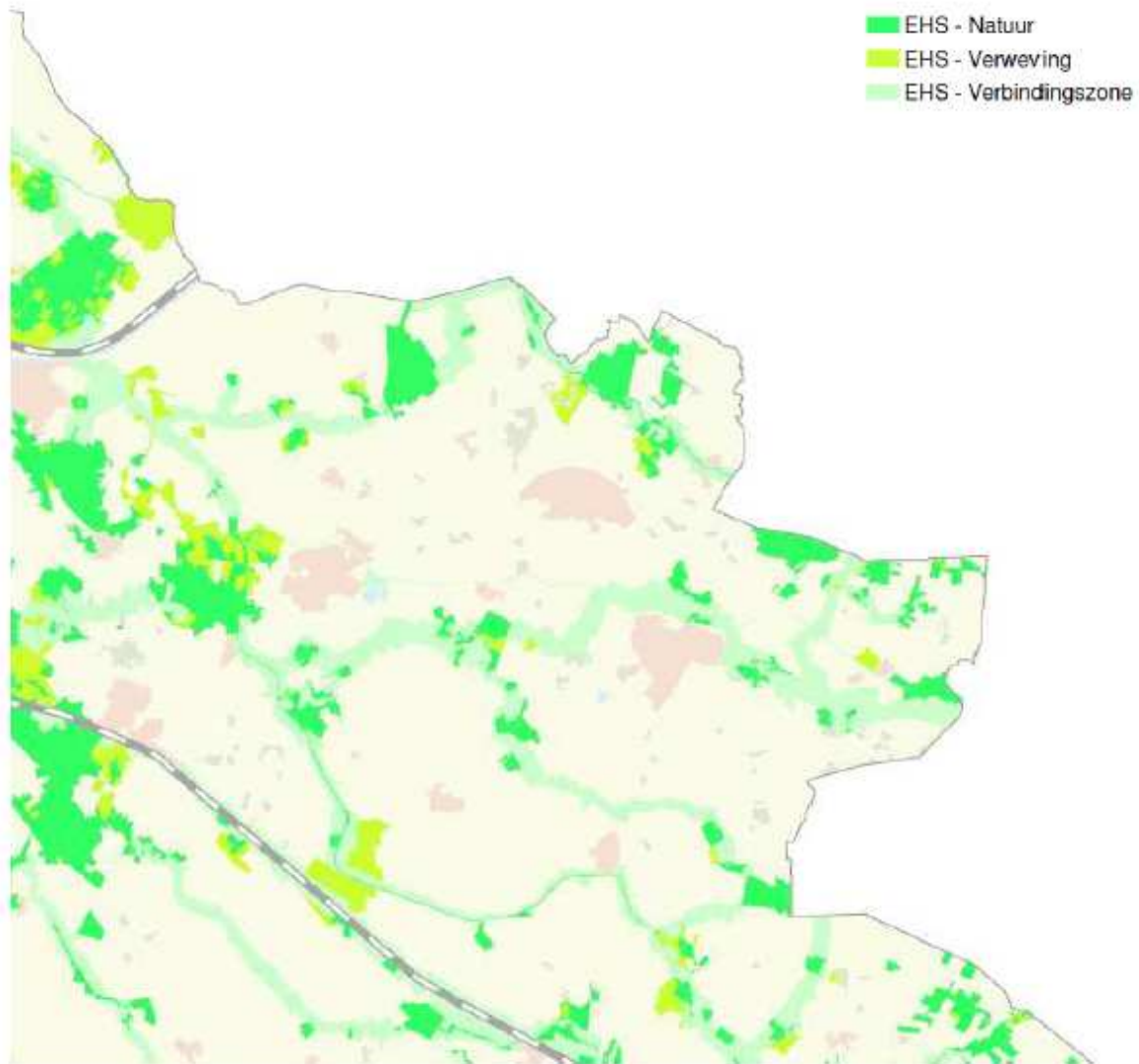
- a. de kwaliteit van de EHS verbetert, waarbij de oppervlakte van de EHS gelijk blijft of toeneemt;
- b. het areaal van de EHS vergroot, ter compensatie van het gebied dat door de activiteiten verloren is gegaan, indien daarmee een beter functionerende EHS ontstaat.

In de toelichting van een ruimtelijk plan moet een verantwoording van de aard, wijze en tijdstip van realisatie van de kwaliteits- of kwantiteitswinst opgenomen zijn. Als voor het vaststellen van een dergelijk plan een wijziging van de begrenzing van de EHS noodzakelijk is, dan kan het besluit daarover pas worden genomen nadat Provinciale Staten deze herbegrenzing hebben vastgesteld.

Op verzoek van het gemeentebestuur kunnen Gedeputeerde Staten meewerken aan:

1. bestemmingen en ontwikkelingen in EHS-gebied met de functie 'natuur', indien er geen reële alternatieven zijn, er sprake is van redenen van groot openbaar belang, de negatieve effecten door mitigatie zoveel mogelijk worden beperkt en de overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd.
2. bestemmingen en ontwikkelingen in EHS-gebied met de functies 'verweving' en 'verbinding', mits door deze bestemmingsherzieningen en de op basis daarvan mogelijk gemaakte ontwikkelingen wordt bijgedragen aan de realisering van natuurdoelen.

De ingreep en de realisatie van de natuurdoelen moeten gelijktijdig worden gerealiseerd. De wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied mogen hierbij niet significant worden aangetast en er mogen geen barrières voor de gewenste samenhang worden gecreëerd.



Figuur: uitsnede kaart 'Ecologische hoofdstructuur' en legenda RVG (Provincie Gelderland, 2011).

Bij het verlenen van planologische medewerking gelden de spelregels ten aanzien van mitigatie, compensatie en saldering, zoals opgenomen in de streekplanherziening herbegrenzing EHS.

Veel van de bestaande bos- en natuurgebieden zijn aangemerkt als 'EHS – Natuur'. Veel (agrarische) gronden rondom deze gebieden, maken deel uit van 'EHS – Verweving'. Meerdere (delen van) beekdalen zijn aangewezen als ecologische verbindingzone, aangegeven via de gebiedsaanduiding 'EHS – Verbindingszone'.

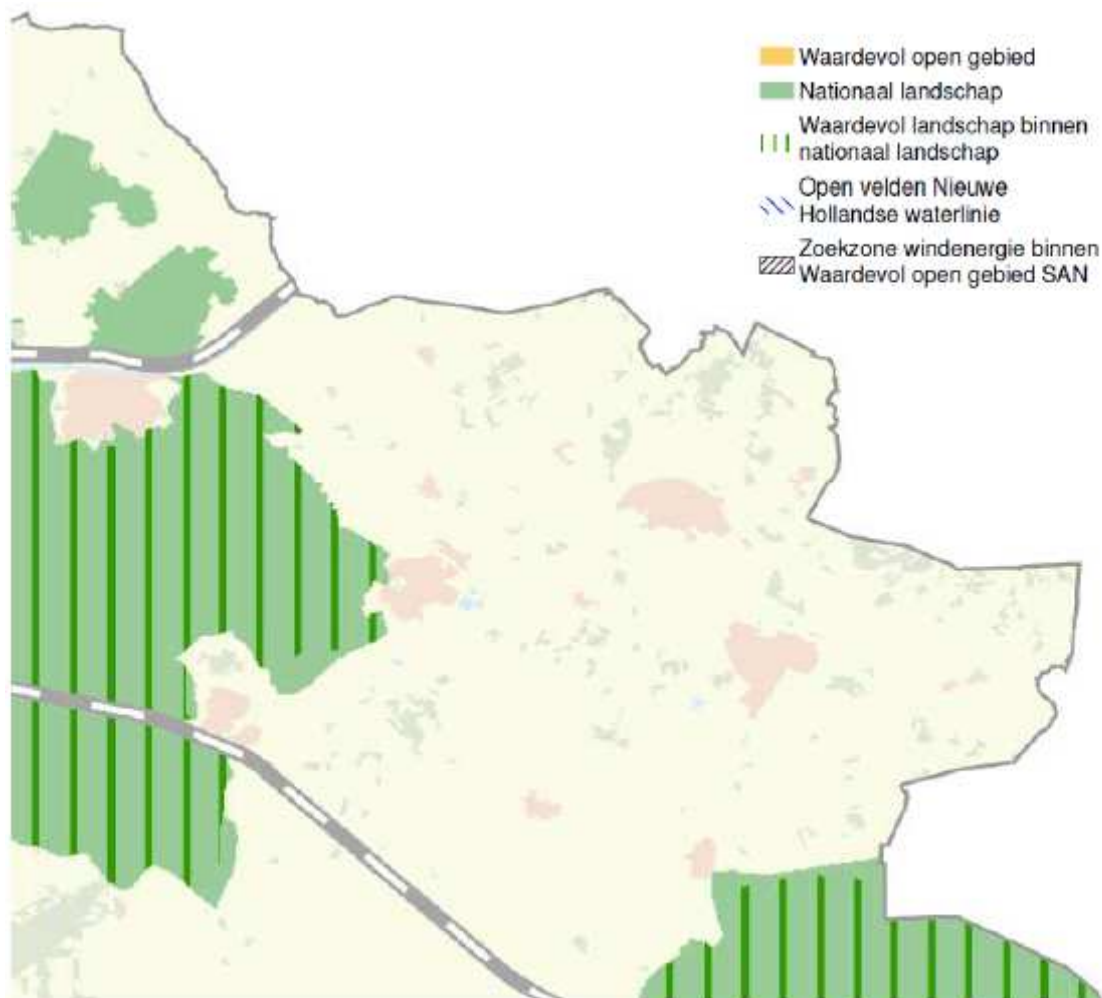
De verschillende EHS-gebieden zijn overgenomen in het bestemmingsplan. Daartoe is de zonering aangegeven op de verbeelding, waarbij het EHS-beleid is verankerd in de algemene aanduidingsregels waarin ook de beginselen van saldering, mitigatie en compensatie zijn verwerkt.

Landschap

In het westen van het plangebied ligt het Nationaal Landschap Graafschap. In de Nota Ruimte heeft het Rijk de begrenzing van het Nationaal Landschap globaal aangegeven op basis van de landschappelijke kwaliteiten. In de SVIR wil het Rijk het beleid over de Nationale Landschappen aan de provincies.

Gedeputeerde Staten van Gelderland stelden op 3 juli 2007 een Integraal uitvoeringsprogramma vast voor het Nationaal Landschap Graafschap. Daarbij nam het een andere begrenzing aan dan het Rijk in de Nota Ruimte. Op basis van het uitvoeringsprogramma behoort een strook ten noordwesten van de N315 (Ruurlo-Borculo) en de omgeving van kasteel Huize Ruurlo tot het Nationaal Landschap. Het gebied rond Geesteren en Gelselaar is buiten de begrenzing gebleven. Deze begrenzing is in het bestemmingsplan overgenomen als grens van de gebiedsaanduiding 'waardevol landschap'.

Met ingang van 21 mei 2013 is het ontwerp van een nieuwe omgevingsverordening ter inzage gelegd. Vooruitlopend op de toekomstige Omgevingswet bevat deze nieuwe verordening ook bepalingen die afkomstig zijn uit onder meer de Provinciale Milieuverordening. Omdat deze nieuwe verordening echter niet wordt vastgesteld voor de vaststelling van het bestemmingsplan, wordt de inhoud van de ontwerpverordening niet nader betrokken bij de totstandkoming van het bestemmingsplan.



Figuur: uitsnede kaart 'Waardevol open gebied en nationaal landschap' en legenda RVG (Provincie Gelderland, 2011).

Het grootste deel van het Nationaal Landschap is in het plangebied aangeduid als waardevol landschap. Nieuwe bestemmingen zijn niet rechtstreeks toegestaan als zij kunnen leiden tot aantasting van kernkwaliteiten die zijn aangegeven in de streekplanuitwerking 'Kernkwaliteiten waardevolle landschappen'. Dit kan alleen anders zijn indien er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Structuurvisie (Streekplan Gelderland 2005) (2005)

Provinciale Staten van Gelderland hebben op 29 juni 2005 het Streekplan 'Gelderland 2005' vastgesteld. Dit Streekplan geeft de provinciale beleidskaders aan voor de ruimtelijke ontwikkeling in de komende tien jaar vanaf 2005. Als hoofddoelstelling van het Gelders ruimtelijk beleid voor de periode 2005-2015 geldt het zorgvuldig in regionaal verband accommoderen van de ruimtebehoefte.

Met de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening, per 1 juli 2008, heeft het streekplan Gelderland 2005 de status van structuurvisie gekregen. De inhoud van het streekplan blijft voor de provincie de basis voor haar eigen optreden in de ruimtelijke ordening. Gemeenten krijgen een grotere

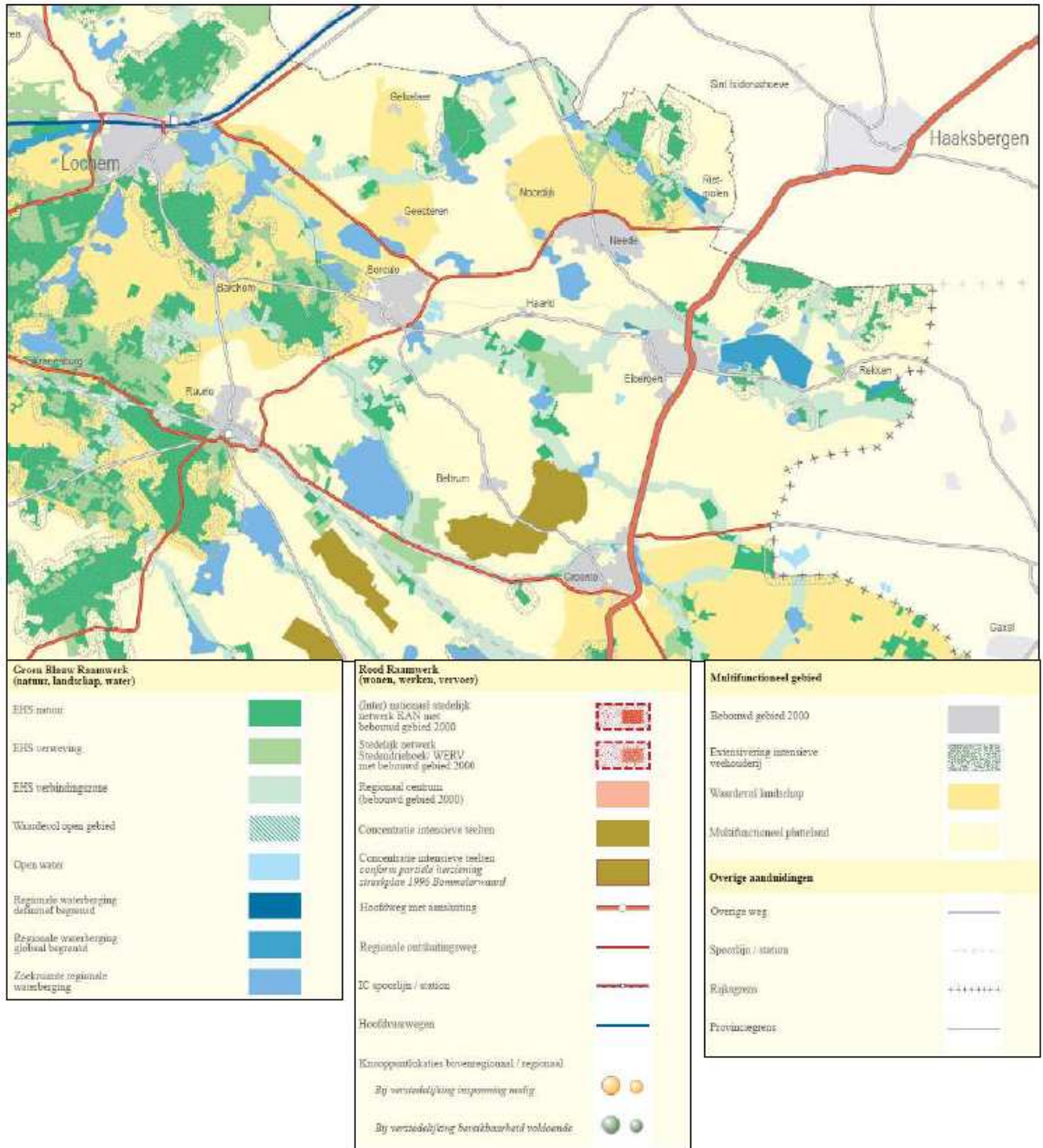
eigen verantwoordelijkheid in het afhandelen van hun locale zaken. De provincie wil daarbij bevorderen dat publieke (rijk, provincie, gemeenten, waterschappen) en private partijen de benodigde ruimte vinden op een wijze die meervoudig ruimtegebruik stimuleert, duurzaam is

en de regionale verscheidenheid versterkt. Hierbij moeten deze partijen gebruik maken van de aanwezige identiteiten en ruimtelijke kenmerken.

Om de afstemming met regionale ontwikkelingen te optimaliseren, is het Streekplan onder meer gebaseerd op regionale structuurvisies en reconstructieplannen, die zijn aangeleverd door de Gelderse regio's. De provincie hanteert voor de uitwerking van de hoofddoelstelling in het Streekplan de volgende doelen:

- sterke stedelijke netwerken en regionale centra bevorderen;
- versterken van de economische kracht en de concurrentiepositie van Gelderland;
- bevorderen van een duurzame toeristisch-recreatieve sector in Gelderland, met een bovengemiddelde groei;
- de vitaliteit van het landelijk gebied en de leefbaarheid van daarin aanwezige kernen versterken;
- de waardevolle landschappen verbeteren en de Ecologische Hoofdstructuur realiseren;
- de watersystemen veilig en duurzaam afstemmen op de veranderende wateraan- en -afvoer en de benodigde waterkwaliteit;
- een gezonde en veilige milieu(basis)kwaliteit bewerkstelligen;
- met ruimtelijk beleid bijdragen aan de verbetering van de bereikbaarheid van en binnen de provincie;
- bijdragen aan een evenwichtige, regionaal gedifferentieerde, ruimtelijke ontwikkeling, door de cultuurhistorische identiteiten en ruimtelijke kenmerken als inspiratiebron te hanteren in ruimtelijke planning.

Overigens werkt het provinciebestuur inmiddels toe naar een nieuwe structuurvisie voor Gelderland. Vooruitlopend op de Omgevingswet streeft het daarbij naar een structuurvisie die beantwoordt aan de toekomstige eisen voor een omgevingsvisie. In de 'Ontwikkelagenda structuurvisie Gelderland', die Provinciale Staten op 27 juni 2012 vaststelde, geeft het provinciebestuur aan hoe zij de totstandkoming van de structuurvisie/omgevingsvisie wil laten verlopen en welke inhoudelijke thema's daarbij aan de orde kunnen komen. Naar aanleiding van dit document is in het kader van de te verrichten milieueffectrapportage verder een Notitie reikwijdte en detailniveau opgesteld. Hoewel hiermee een eerste inhoudelijke aanzet is gegeven voor een nieuwe provinciale structuurvisie/omgevingsvisie, blijft de geldende structuurvisie vooralsnog maatgevend voor de opstelling van het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland. Hieraan doet niet af dat vanaf 21 mei 2013 het ontwerp voor de nieuwe omgevingsvisie ter inzage is gelegd. De vaststelling van dit bestemmingsplan is namelijk voorzien voordat de provinciale structuurvisie/omgevingsvisie wordt vastgesteld als opvolger van het huidige Streekplan Gelderland 2005.



Figuur: uitsnede streekplankaart 1: Ruimtelijke Structuur en legenda (Provincie Gelderland, 2005).

Het Streekplan Gelderland 2005 bevat twee typen kaarten: plankaarten en themakaarten. De plankaarten hebben een juridische status. De hoofdfuncties/-ontwikkelingen van/voor het landelijk gebied (landbouw, natuur en recreatie) zijn aangeduid op deze plankaarten. Bij het maken van het bestemmingsplan voor haar buitengebied heeft de gemeente Berkelland deze provinciale aanduidingen als richtinggevend beleidskader voor de uitwerking van de gebiedsbestemmingen en eventuele aanduidingen gebruikt.

De afgebeelde kaartuitsneden geven aan welke aanduidingen van toepassing zijn op het gemeentelijk grondgebied. Voor de duidelijkheid worden ze ook hieronder vermeld. Op plankaart 1 ('Ruimtelijke structuur') zijn de volgende vlakaanduidingen opgenomen: EHS (natuur, verweving en verbindingzone), Open water, Regionale waterberging (globaal begrensd en zoekruimte), Concentratie intensieve teelten, Extensivering intensieve veehouderij, Waardevol landschap en Multifunctioneel platteland. Plankaart 2 ('Ruimtelijke Ontwikkeling') kent de volgende vlakaanduidingen: Zoekzone windenergie, Tracé in onderzoek en Robuuste ecologische verbinding indicatief (deze zijn niet opgenomen op de kaart). Plankaart 3 ('Beschermingskaart') geeft voor Berkelland de aanduidingen Natte natuur, Beschermingsgebied natte natuur, Grondwaterbeschermingsgebied, Stillegebied, Ganzen en weidevogels, Landelijke Fietsroute en Lange Afstands Wandelroute.

In het Streekplan is ook beleid voor onder meer de glastuinbouw, teeltondersteunende voorzieningen, aardkundige waarden, landgoederen, functieverandering van vrijgekomen agrarische bebouwing, recreatie en toerisme geformuleerd. Verder is onder andere voor cultuurhistorie en archeologie enig aanvullend beleid geformuleerd. Deze onderwerpen komen aan bod bij de planthema's (Plantoelichting, hoofdstuk 4) voor zover zij relevant zijn voor het plangebied.

Herzieningen Streekplan Gelderland 2005 (2009 en later)

Het provinciebestuur heeft een aantal herzieningen en uitwerkingen van het Streekplan Gelderland 2005 vastgesteld. Voor het grondgebied van Berkelland is daarbij alleen de 'Partiële herziening van het Streekplan Gelderland 2005 betreffende de herbegrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur'

van belang, die Provinciale Staten van Gelderland op 1 juli 2009 vaststelden. Met deze Streekplanherziening is de begrenzing van enkele Ecologische Verbindingszones aangepast, terwijl ook de planologische bufferzones langs wateren van het hoogste ecologische niveau (HEN-wateren) zijn komen te vervallen. De gevolgen van dit besluit voor het grondgebied van Berkelland zijn doorvertaald in het bestemmingsplan.

Uitwerkingen Streekplan Gelderland 2005 (2006 en later)

Het provinciebestuur heeft een aantal beleidsvoornemens uit het Streekplan Gelderland 2005 concreter gemaakt, in de vorm van een aantal streekplanuitwerkingen

Met de Streekplanuitwerking '**Kernkwaliteiten en omgevingscondities**' (vastgesteld 16 mei 2006) geeft de provincie aan welke ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten aan de orde zijn in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en binnen de waardevolle landschappen. De uitwerking levert geen nieuw beleid op, maar zorgt op dit punt voor meer duidelijkheid.

Buiten de EHS en waardevolle landschappen is de bemoeienis van de provincie met ecologische en landschappelijke kwaliteiten klein. De uitwerking bestaat uit een deel met een uitwerking van de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS en een deel met een uitwerking van de kernkwaliteiten van de Waardevolle landschappen.

In de Streekplanuitwerking '**Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse ecologische hoofdstructuur**' is het soortenbeleid van de provincie Gelderland benoemd. Het doel van het provinciale soortenbeleid is het duurzaam veiligstellen van bedreigde plant- en diersoorten in Gelderland. Hiermee geeft de provincie invulling aan de nationale kaders uit de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet en aan internationale verplichtingen uit de Habitat- en Vogelrichtlijn. Bij het maken van ruimtelijke plannen is het volgens de Flora- en faunawet, binnen en buiten de EHS, verplicht om onderzoek te doen naar beschermde soorten. Zo nodig moet het plan rekening houden

met aangetroffen soorten en eventuele schade compenseren. De Flora- en faunawet beschermt alleen de vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten. Daarbij beschouwt de Streekplanuitwerking het totale leefgebied van de beschermde soorten als een kernkwaliteit van de EHS.

In de Streekplanuitwerking '**Kernkwaliteiten en waardevolle landschappen**' zijn de kernkwaliteiten per waardevol landschap genoemd. Deze waardevolle landschappen overlappen voor een deel de Nationale Landschappen zoals die in de Nota Ruimte globaal werden begrensd. In de gemeente Berkelland liggen (delen van) de volgende waardevolle landschappen met bijbehorende kernkwaliteiten:

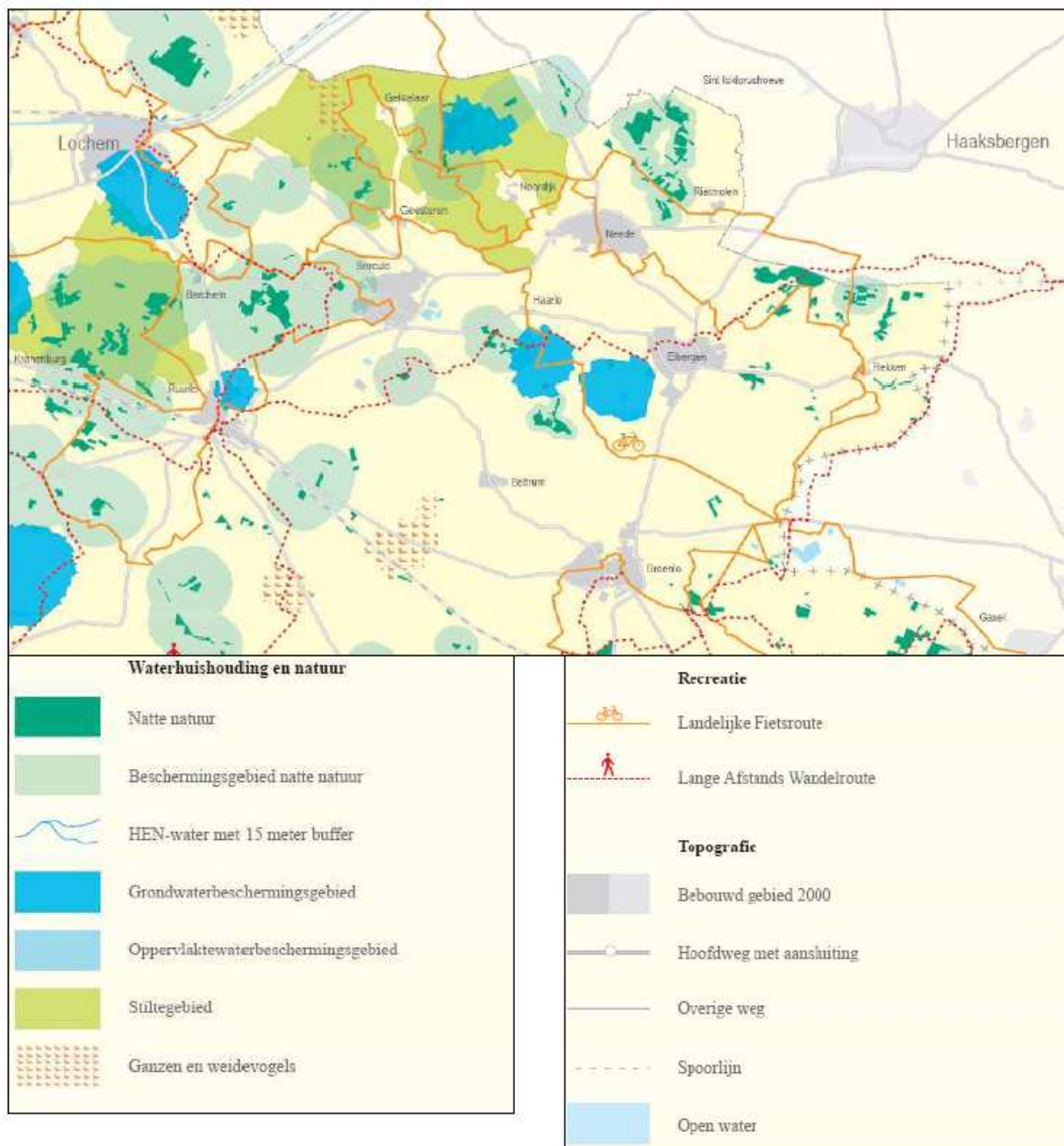
Needse Berg:

- hooggelegen stuwwal en microreliëf;
- gave open essen;
- overgang met bosjes en houtwallen van de open essen naar de kleinschalige omgeving.

Graafschap:

Dit waardevol landschap overlap voor een deel het Nationaal Landschap Graafschap dat in de Nota Ruimte globaal was begrensd. Als kernkwaliteiten noemt de Streekplanuitwerking:

- talrijke landgoederen als samenhangende ruimtelijke eenheden, bestaande uit een statig huis, (oprij)lanen, historische tuin, bos, landerijen;
- oost-west stromende gekanaliseerde beken in halfgesloten landschap;
- halfgesloten landschap met mozaïek van bossen, weilanden en grote boerderijen; parkachtige uitstraling;
- samenhangende eenheid van hooggelegen beboste en besloten stuwwalkern van de Lochemerberg met karakteristieke kranen van open essen;
- karakteristieke, ook cultuurhistorisch waardevolle open essen en esdorpen Gelselaar en Geesteren, microreliëf.



Figuur: uitsnede streekplankaart 3: Beschermingskaart en legenda (Provincie Gelderland, 2005).

Belangrijk onderdeel van de Streekplanuitwerking '**Groei en Krimp**' (vastgesteld op 26 september 2006) vormt de manier waarop met de natuurwaarden wordt omgegaan, vooral op een manier zoals deze benoemd zijn in het kader van Natura 2000. Deze Streekplanuitwerking richt zich op de Veluwe en is niet van toepassing op het grondgebied van de gemeente Berkelland.

Op 12 december 2006 stelden Gedeputeerde Staten van Gelderland de Streekplanuitwerking '**Zoekzones voor stedelijke functies en landschappelijke versterking**' vast. Deze zoekzones geven de gebieden aan die worden gereserveerd voor stedelijke functies zoals wonen (huizen), werken (bedrijventerreinen) en voorzieningen (scholen, kerken, sportvelden etc.). Daarnaast bevat de uitwerking zoekzones voor 'landschappelijke versterking'. Dat zijn gebieden waar het landschap moet worden versterkt en waar slechts incidenteel en op beperkte schaal woningen mogen worden gebouwd. Deze Streekplanuitwerking reikt vanwege haar aard vooral een kader aan bij ruimtelijke ontwikkelingen die samengaan met een uitbreiding van stedelijke functies.

Op 19 december 2006 hebben Gedeputeerde Staten van Gelderland de Streekplanuitwerking 'Waterberging' vastgesteld. Deze streekplanuitwerking geeft de waterschappen en de gemeenten richtlijnen om de tijdelijke berging van overtollig regenwater ruimtelijk mogelijk te maken. De waterschappen hebben als taak om er voor te zorgen dat er vóór 2015 voldoende ruimte voor waterberging gerealiseerd is. Planologische ondersteuning door de gemeenten is daarbij nodig. In de Streekplanuitwerking 'Waterberging' is vastgelegd dat de oplossing voor waterberging in de regio Achterhoek niet wordt gezocht in het vastleggen van gebieden, maar in het zoveel mogelijk (bovenstrooms) vasthouden van water in de 'haarvaten' van het systeem. Het aantal gebieden dat in de Streekplanuitwerking is vastgesteld als waterbergingsgebied is dan ook veel kleiner dan het aantal gebieden dat daarvoor aanvankelijk was gereserveerd in het Streekplan Gelderland 2005. In de Achterhoek zal waterberging worden gevonden in de haarvaten van het watersysteem en in verruimde watergangen. De zoekgebieden voor waterberging zijn hiermee dan ook komen te vervallen (zie de voetnoot bij de afgebeelde Streekplankaarten), terwijl in Berkelland ook geen waterbergingsgebieden meer zijn aangewezen.

In de Streekplanuitwerking '**Nationale Landschappen**' (3 juli 2007) zijn de grenzen van de Nationale Landschappen vastgelegd. Binnen deze grenzen kunnen projecten worden uitgevoerd die de kwaliteit van het landschap versterken, de toegankelijkheid verbeteren en de cultuurhistorische waarde verhogen. De Streekplanuitwerking verschilt op onderdelen van de Nota Ruimte. Zo is het oostelijk gedeelte van het waardevol landschap (omgeving Geesteren en Gelselaar) niet binnen de begrenzing van het Nationaal Landschap Graafschap opgenomen, terwijl dat wel geldt voor de omgeving van Beekvliet en kasteel Huize Ruurlo. Voor ieder Nationaal Landschap is ook een uitvoeringsplan opgesteld. Daarin staat welk type projecten voor subsidie in aanmerking komt. Met de vaststelling van deze streekplanuitwerking is de begrenzing van het Nationaal Landschap Graafschap in planologische zin vastgelegd.

Structuurvisie Bedrijventerreinen en Werklocaties

De Structuurvisie Bedrijventerreinen en Werklocaties is een aanpassing van het beleid voor bedrijventerreinen van het in 2005 vastgestelde streekplan. Op 30 juni 2010 hebben Provinciale Staten de structuurvisie vastgesteld. De structuurvisie Bedrijventerreinen en Werklocaties is een aanpassing van het structuurvisiebeleid als gevolg van met name twee ontwikkelingen:

- toekomstprognoses wijzen erop dat na 2020 de vraag naar bedrijventerreinen sterk zal afnemen, op termijn (vanaf 2025) treedt zelfs krimp op;
- maatschappelijk is er weerstand tegen de verrommeling van het landschap ontstaan. Dit vertaalt zich in de vraag naar meer regie van de provincie op het (her)ontwikkelen van de juiste kwaliteit bedrijventerrein op de juiste plek.

Uitgangspunt van het nieuwe beleid is dat er eerst optimaal gebruik wordt gemaakt van bestaande bedrijventerreinen voordat er nieuwe worden ontwikkeld. Voldoende ruimte voor bedrijvigheid blijft beleidsuitgangspunt, maar overschot aan bedrijventerrein moet worden voorkomen. Verder vraagt de provincie Gelderland aan de gemeenten om extra aandacht te besteden aan kwalitatieve aspecten, zoals een goede ruimtelijke inpassing, een zorgvuldige vormgeving en een zo laag mogelijke milieubelasting.

De provincie onderscheidt in de structuurvisie twee verschillende concepten van bedrijventerreinen. De (monofunctionele) bedrijventerreinen: industrieterreinen; en een nieuw type, namelijk de werklandschappen. Onder werklandschappen verstaat de provincie een integrale (her)ontwikkeling van de werkfunctie in combinatie met andere functies. Bij een werklandschap wordt de relatie gelegd tussen de werkfunctie en de directe omgeving en landschap. Daarmee kunnen zachtere overgangen worden gerealiseerd naar het landschap. Een werklandschap kent een meer locatiespecifieke inrichting dan een bedrijventerrein. In het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" zijn geen

(toekomstige) locaties voor werklandschappen of bedrijventerreinen voorzien. Verder bevat de vastgestelde structuurvisie geen beleidsuitspraken meer over niet-agrarische bedrijvigheid in het landelijk gebied, iets waarvan wel sprake was in de ontwerpstructuurvisie.

De provincie ziet kansen voor het concept 'agroproductiepark' om uit te groeien tot een nieuw type bedrijventerrein. Er moet nog onderzoek verricht worden naar het concept en de praktische uitwerking ervan. In eerste instantie worden de mogelijkheden onderzocht voor één agroproductiepark per regio. De provincie ziet een agroproductiepark als een gerichte ruimtelijke clustering van (agro)productiefuncties. Het eerste doel is het bundelen van hoogdynamische agrarische functies. Het tweede doel van de clustering is om transportbewegingen te verminderen, reststromen beter te benutten (materie en energie), ruimtegebruik te intensiveren, de landschappelijke inpassing van bedrijven te verbeteren en de ketensamenwerking te versterken op het punt van kennis en economie. Aan dergelijke agrarische ketens kunnen ook biovergistingsinstallaties worden gekoppeld. Voor het nieuwe bestemmingsplan voor het Berkellandse buitengebied is dit concept echter niet relevant.

Op het raakvlak van ruimtelijke ordening, energie en economie speelt de locatiekeuze voor biomassa bedrijvigheid. De provincie tracht binnen haar ruimtelijk ordeningsbeleid ook ruimte te vinden voor klimaat- en werkgelegenheidsdoelen. Zij heeft daarbij oog voor de toekomstige energievoorziening – met een groot aandeel bio-energie – en economische ontwikkeling (biobased economy). Het realiseren van biomassa-initiatieven vindt de provincie belangrijk.

De biomassa bedrijvigheid zal variëren van kleinschalige verwerking van bedrijfseigen stoffen tot grootschalige en sterk samenhangende productiestromen bij geclusterde bedrijven.

Bijzondere aandacht gaat uit naar de locatiekeuze van op mest gebaseerde covergistinginstallaties. Vanwege de herkomst uit de landbouw alsmede de afzet van deelproducten in de landbouw en het hoge watergehalte van de mest, dienen vervoersbewegingen beperkt te blijven. In haar beleid maakt de provincie onderscheid tussen twee typen vergistingsinstallaties: covergisting vanaf 36.000 ton per jaar en covergisting onder de 36.000 ton per jaar. De gemeente neemt deze begrenzings over in de planregels die betrekking hebben op biogasinstallaties bij agrarische bedrijven.

Wro-agenda 2008-2009 (2008)

Evenals op rijksniveau de onderwerpen zijn aangeduid die van nationaal belang zijn, zo is dat ook op provinciaal niveau gebeurd. Op 19 maart 2008 stelden Provinciale Staten van Gelderland daartoe de Wro-agenda 2008-2009 met de ondertitel 'Veel instrumenten, één compositie' vast. Provinciale Staten sluiten in de Wro-agenda aan op de provinciale hoofdstructuur en de sturingsfilosofie uit het Streekplan Gelderland 2005. Inhoudelijk ligt het provinciaal belang vooral bij de beleidsthema's drinkwater, EHS, waterafhankelijke natuur, natuur- en boscompensatie, glastuinbouw, intensieve veehouderij en waardevolle open gebieden. Deze thema's komen ook terug in de RVG (zie hiervoor).

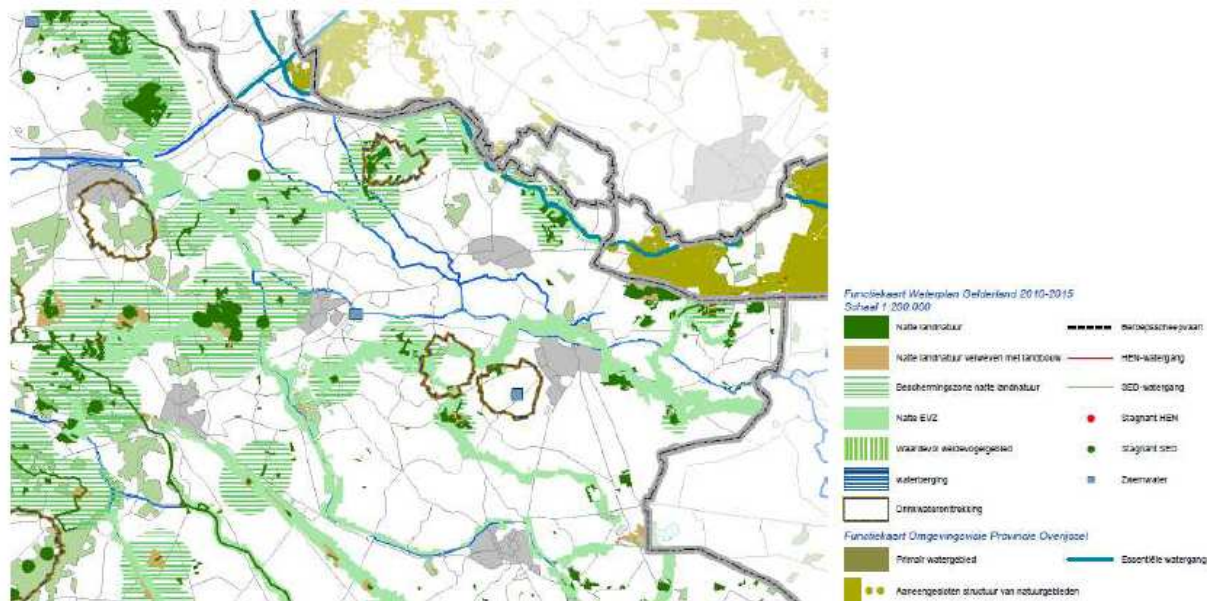
Waterplan Gelderland (2009)

Het Waterplan Gelderland is de opvolger van het derde Waterhuishoudingsplan (WHP3). Het beleid uit WHP3 wordt grotendeels voortgezet. Het Waterplan Gelderland is tegelijk opgesteld met de water(beheer)plannen van het Rijk en de waterschappen. In onderlinge samenwerking zijn de plannen zo goed mogelijk op elkaar afgestemd. Het Waterplan Gelderland 2010-2015 is op 11 november 2009 door Provinciale Staten vastgesteld en op 22 december 2009 in werking getreden.

In het plan staan de doelen voor het waterbeheer, de maatregelen die daarvoor nodig zijn en wie ze gaat uitvoeren. Voor oppervlaktewaterkwaliteit, hoogwaterbescherming, regionale wateroverlast, watertekort en waterbodems gelden provinciebrede doelen. Voor een aantal functies, zoals landbouw, natte natuur, waterbergingsgebieden en grondwaterbeschermingsgebieden, zijn specifieke doelen geformuleerd. Deze doelen zijn doorvertaald in een beschermingsregime, waarin de betreffende waarden en kwaliteiten adequaat beschermd worden.

Vanwege de Europese Kaderrichtlijn Water is voor bepaalde oppervlaktewateren vastgelegd of het een kunstmatig of sterk veranderd oppervlaktewater is. Ook zijn voor die oppervlaktewateren ecologische doelen geformuleerd. Voor verbetering van de grondwaterkwaliteit zijn maatregelen opgenomen.

Voor de realisatie van bepaalde waterdoelen zijn ruimtelijke maatregelen nodig. Hiervoor heeft het Waterplan Gelderland op basis van de nieuwe Waterwet de status van structuurvisie. In het Waterplan Gelderland is beschreven welke instrumenten uit de Wet ruimtelijke ordening de provincie wil inzetten.

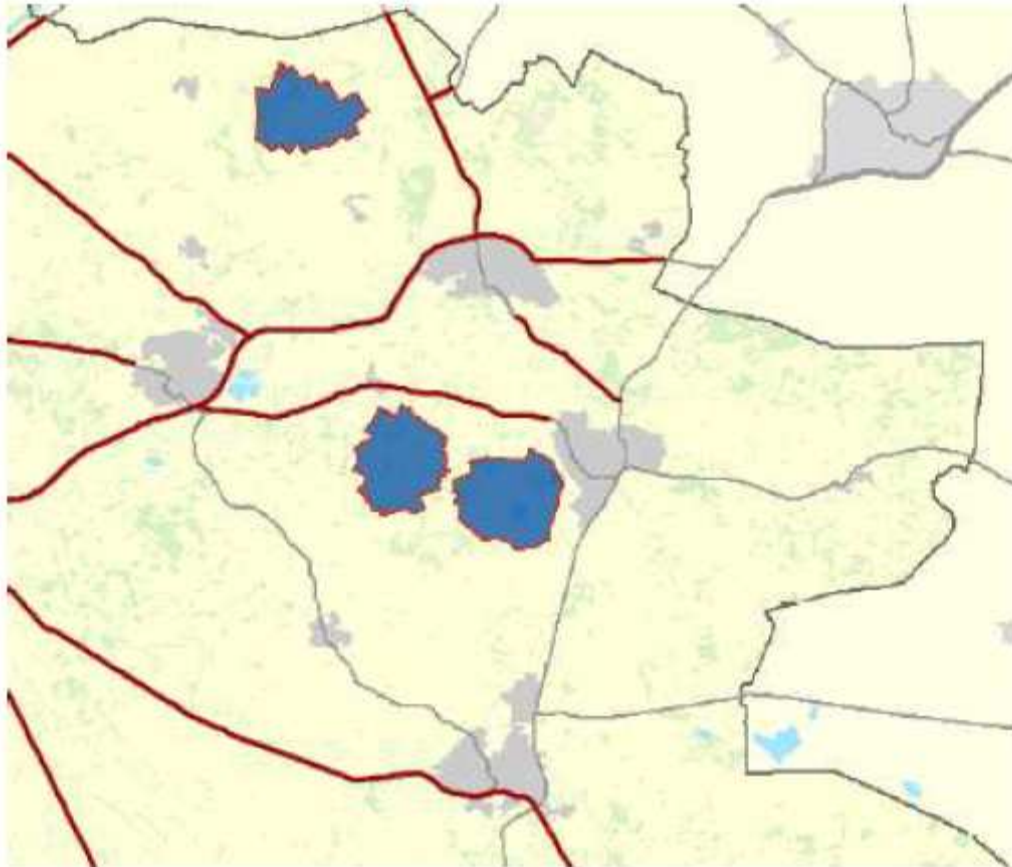


Figuur: uitsnede Functiekaart Water Waterplan Gelderland en legenda (Provincie Gelderland, 2009).

Gelders Milieuplan Plan 4 (GMP4) (2010)

Op 30 juni 2010 hebben Gedeputeerde Staten van Gelderland het Gelders Milieuplan Plan 4 'Verantwoordelijkheid voor een duurzame leefomgeving' vastgesteld. Dit plan bevat het provinciaal milieubeleid voor de periode september 2010 tot december 2012.

Het milieuplan biedt een totaalbeeld van het Gelderse milieubeleid, dat is uitgewerkt in zeven milieuthema's: lucht, geluid, bodem, externe veiligheid, natuur en biodiversiteit, klimaat en verantwoordelijkheid voor duurzaamheid. Hiermee laat de provincie Gelderland aan haar uitvoeringspartners en de inwoners van Gelderland zien waar ze anno 2010 staan op milieugebied en wat de provincie, samen met haar partners, in de planperiode wil bereiken. Welke prestaties daarvoor nodig zijn, wordt beschreven in het Uitvoeringsprogramma GMP4. In het GMP4 is in de gemeente Berkelland (zie navolgende figuur) een drietal zeer kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden aangeduid. Daarnaast zijn twee 'overige' grondwaterbeschermingsgebieden aanwezig.



Figuur: uitsnede kaart 'Grondwaterbeschermingsgebieden' GMP4 (Provincie Gelderland, 2010).

Gebiedsplan natuur en landschap Gelderland 2006 (2006) en Natuurbeheerplan 2011

Het Gebiedsplan natuur en landschap Gelderland 2006 is in oktober 2006 vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Gelderland. Het doel van dit gebiedsplan is het versterken van natuur, bos en landschap in de provincie Gelderland. Het provinciebestuur geeft in dit plan voor de hele provincie aan welke natuur-, bos- en landschapsdoelen het wil realiseren.

Gedeputeerde Staten van Gelderland streven er naar om de, in het gebiedsplan aangegeven, natuurdoelen uiterlijk in 2018 te realiseren. Bij doelen die een lange ontwikkeltijd hebben, dient voor 2018 een begin te zijn gemaakt. Het provinciebestuur wil de doelstelling halen door het inzetten van de Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer en de Subsidieregeling Natuurbeheer. Deze subsidieregelingen vormen echter niet het enige instrument om natuur- en landschapsdoelen te realiseren. Ook landinrichtingsprojecten en Gemeentelijke Projecten Landschapsbeheer (GPL-projecten) leveren een belangrijke bijdrage. Verder kan ook vanuit publiekprivate samenwerkingsovereenkomsten een bijdrage worden verwacht.

Het gaat echter niet alleen om het regelen van inrichting en beheer. Het is ook essentieel dat natuur- en landschapswaarden goed beschermd worden en dat de juiste omstandigheden voor de natuur tot stand komen. Het ruimtelijk, milieu- en waterbeleid draagt daar zorg voor. Het gebiedsplan benoemt hiervoor de volgende algemene ontwikkelingsopgaven:

- het herstellen van de ecologisch waardevolle beken en het herstellen en ontwikkelen van kwelafhankelijke vegetaties in de beekdalen in de EHS;
- het uitbreiden en hydrologisch herstellen van de heide- en schraallandreservaten, zodat robuuste, duurzame eenheden ontstaan;

- het terugdringen van stikstofdepositie op natuurterreinen en stikstof- en fosfaatbelasting van beken en andere wateren;
- het vergroten van de ecologische samenhang binnen de Graafschap en Winterswijk door de realisatie van nieuwe natuur, herstel en aanleg van landschapselementen, kleinschalige natuurontwikkeling en het nemen van hydrologische herstelmaatregelen op landschapsschaal;
- het aanleggen van natte landschapselementen voor amfibieën (met name in het middengebied ook buiten de EHS);
- het verbinden van de belangrijkste natuurkernen, door het realiseren van ecologische verbindingzones en robuuste verbindingen;
- het herstel van verdroogde natuurterreinen (geldt alleen voor TOP-gebieden; de voormalige 'parels' in Natura 2000-gebieden).

Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben op 21 oktober 2008 het Gebiedsplan partieel gewijzigd. De belangrijkste onderdelen uit deze partiële herziening zijn de aanpassing van locale begrenzingen, het wijzigen van ganzenfoerageergebieden en het aanpassen van de stimuleringskaart nieuwe natuur.

Op 1 januari 2010 is het nieuwe Subsiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) in werking getreden. Dit nieuwe stelsel wordt gefaseerd ingevoerd en maakt het voor agrariërs en andere grondbezitters makkelijker om vergoedingen te vragen voor natuur- en landschapsbeheer. Met het oog daarop is op 5 oktober 2010 het Natuurbeheerplan 2011 vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Gelderland. Het Natuurbeheerplan 2011, dat de opengestelde natuurbeheertypen en de ligging en begrenzing ervan beschrijft, vervangt het Gebiedsplan Natuur en Landschap, maar streeft dezelfde beleidsdoelen na. Dit Natuurbeheerplan wordt in de nabije toekomst opgevolgd door een nieuw Natuurbeheerplan 2014 waarvan het ontwerp vanaf 21 mei 2013 ter inzage is gelegd. Omdat de vaststelling van het nieuwe natuurbeheerplan niet plaatsvindt voordat het nieuwe bestemmingsplan wordt vastgesteld, kan de inhoud daarvan nog niet worden betrokken bij het maken van het bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2012.

Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan 2 (PVVP-2) (2004)

Het PVVP-2 is op 30 juni 2004 vastgesteld door Provinciale Staten en heeft een looptijd tot 2014. In dit plan geeft de provincie Gelderland aan hoe zij steden, bedrijventerreinen en voorzieningen bereikbaar wil houden. Ook geeft het provinciebestuur aan hoe de bereikbaarheid op een veilige manier kan verlopen, met zo min mogelijk schadelijke gevolgen voor de leefomgeving.

Kwalitatief Woonprogramma 2010-2019 (KWP3)/Wonen in Gelderland 2011 (2011)

Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben in januari 2010 het kwalitatieve woonprogramma voor de jaren 2010-2019 vastgesteld. Om ontwikkelingen op de regionale woningmarkt inzichtelijk te maken, heeft de provincie in dit KWP3 een driedelige woonvisie opgesteld. Daarin staan onder meer:

- deel a: de uitgangspunten van het woonbeleid;
- deel b: analyses van problematiek van de Gelderse regio's;
- deel c: afspraken met gemeenten en woningbouwcorporaties.

Het KWP3 beschrijft per regio de woningbouwopgave en is daarmee het richtpunt voor het gemeentelijke woningbouwbeleid. Het voorziet ook in een jaarlijkse monitoring waardoor de demografische ontwikkelingen programmatisch kunnen worden doorvertaald. In het KWP3 wordt al ingegaan op demografische toekomstverwachtingen die in de jaarlijkse rapportages ook aan de orde komen.

De rapportage Wonen in Gelderland 2011 (monitoring) geeft antwoord op de vraag of gemeenten, woningcorporaties en andere marktpartijen slagen in het nakomen van afspraken. Deze afspraken gaan vooral over het voorzien in de regionale woningbehoefte zoals die is vastgelegd in het KWP3. In de rapportage "Wonen in Gelderland 2011" geeft het provinciebestuur aan dat in Gelderland nog steeds een behoefte is aan woningen maar dat de woningbehoefte in sommige regio's zal afvlakken door de demografische ontwikkelingen. De rapportage schat in dat de woningbehoefte in de provincie rond 2035 zal omslaan in een lichte afname.

In de regionale paragraaf over de Achterhoek, de eerste Gelderse regio waar de demografische ontwikkeling zich doet voelen, komt de neerwaartse bijstelling van het woningbouwprogramma uit het KWP duidelijk naar voren. De rapportage vermeldt de afspraken die de regiogemeenten hebben gemaakt door vaststelling van de Regionale Woonvisie Achterhoek. Voor wat betreft het landelijk gebied is daarbij van belang dat het beleid over functieverandering naar wonen wordt beëindigd, even als de mogelijkheden voor woningsplitsing. Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied kent hiervoor dan ook geen planologische regeling.

Belvoir 3 Cultuurhistorisch beleid 2009-2012 (2009)

De nota Belvoir 3, met daarin het cultuurhistorisch beleid voor de periode tot en met 2012, heeft de titel 'Investeren in het verleden is werken aan de toekomst'. De nota is op 23 februari 2009 door Provinciale Staten van Gelderland vastgesteld. De provincie Gelderland wil dat historische landschappen, archeologische en bouwkundige waarden als een geheel worden gezien. En dat, bij de ontwikkeling van ruimtelijke en economische plannen, daarmee rekening wordt gehouden. In de nota Belvoir 3 staat op welke manier dat gebeurt.

Cultuurhistorische waarden zijn objecten in een gebied die iets vertellen over de geschiedenis. Kerken, bossen of landschappen zijn voorbeelden van cultuurhistorische waarden. De afgelopen jaren heeft de provincie al deze cultuurhistorische waarden van Gelderland verzameld. Vervolgens is onderzocht hoe de bewoners van Gelderland deze waarden in de loop van de eeuwen hebben gebruikt en verder ontwikkeld. De cultuurhistorische waarden functioneren daarmee als zichtbaar 'bewijs' van deze geschiedenis en vertellen over het ontstaan van een dorp of regio.

Op basis van de gevonden cultuurhistorische waarden en de ontwikkelingsgeschiedenis is Gelderland opgedeeld in tien gebieden. Deze tien gebieden hebben elk een aantal typische kenmerken en vormen een soort DNA van het landschap. Samen zijn deze kenmerken unieke cultuurhistorische identiteitsdragers. Aan de hand van deze identiteitsdragers heeft de provincie Gelderland voor ieder gebied een programma gemaakt met projecten die deze identiteit blijvend in stand houden en verder ontwikkelen. De gemeente Berkelland ligt deels (oostelijk) binnen het gebied Winterswijk's plateau en deels (westelijk) binnen het gebied Achterhoek. Dit zijn twee van de tien gebieden met een gemeenschappelijke cultuurhistorische identiteit, die onderscheiden zijn.

Achterhoek

De Achterhoek is een bijzonder gebied, dat bestaat uit afwisselend boerenland met dorpen en gehuchten. Het bestaat uit oost-west stromende riviertjes en beken, maar ook de Graafschap met zijn landgoederen, de IJsselstad Zutphen en veel over het land verspreide (voormalige) boerderijen. Vergeleken met de meeste andere Gelderse gebieden is het rustig, landelijk en nog sterk bepaald door de landbouw, vooral melkveeteelt. Door de vele lanen, houtwallen en bosjes is het een groen en tamelijk kleinschalig gebied.

Het streefbeeld voor de Achterhoek in 2016 is dat het gebied herkenbaar is als afwisselend boerenland met concentraties van landgoederen en het industrieel erfgoed van de ijzerindustrie. De kenmerkende lappendeken aan boerderijen, essen, bossen, gecombineerd met kleinschalig wonen en werken is alom beleefbaar. De landgoederen vormen een toegankelijke, rijke structuur met veel natuur en cultuur. De monumenten van IJzerindustrie zijn herkenbaar en leven voort in nieuwe functies.

Winterswijk plateau

Komend vanaf het westen ervaart men de rand van het Winterswijk plateau: over korte afstand gaat men omhoog naar Winterswijk en omgeving. Het licht golvende land is doorsneden door tal van beken en beekjes, houtwallen, bosjes, kleine en grotere gehuchten, met het stadje Winterswijk als spin in het web. Niet alleen het landschap is anders dan het meer westelijk gelegen deel van de Achterhoek, maar ook de gebouwen: voorname (scholte)boerderijen en hoeven met afwijkende schuine daken.

Ook de ligging met aan noord-, oost- en westzijde de grens met Duitsland draagt bij aan het gevoel in een andere wereld te zijn beland. Het streefbeeld voor het Winterswijk plateau in 2016 is dat de historische kleinschaligheid met zijn typerende karakter nog altijd herkenbaar is. Het Winterswijk plateau is door Groenlo met de Circumvallatie (verdedigingslinie rond Groenlo) op de kaart gezet. De Scholtegoederen vormen de landgoederen met recreatieve functie van deze regio. De Saksische cultuur bloeit tierig met verhalen en sagen.

De provincie Gelderland houdt bij de ontwikkeling van ruimtelijke en economische plannen rekening met de geschiedenis en identiteiten van het Winterswijk plateau en de Achterhoek. Het provinciebestuur werkt in Belvoir 3 niet alleen toe naar een actualisering van het beleid uit Belvoir 2, maar ook naar de uitvoering van het cultuurhistorisch beleid. Hierbij richt de uitvoering zich op een duurzaam, functioneel gebruik van cultuurhistorische waarden. Het gaat daarbij om het realiseren van betekenisvolle plekken, gericht op een duurzame leefomgeving. Het provinciebestuur wil dit streven ook planologisch verankeren en merkt delen van het Belvoir 3-beleid daarom aan als zijnde van provinciaal ruimtelijk belang. Het gaat daarbij vooral om archeologische aspecten die in bestemmingsplannen moeten worden meegenomen. De betreffende aspecten worden in voorliggend bestemmingsplan meegenomen.

Cultuurhistorische Waardenkaart Gelderland

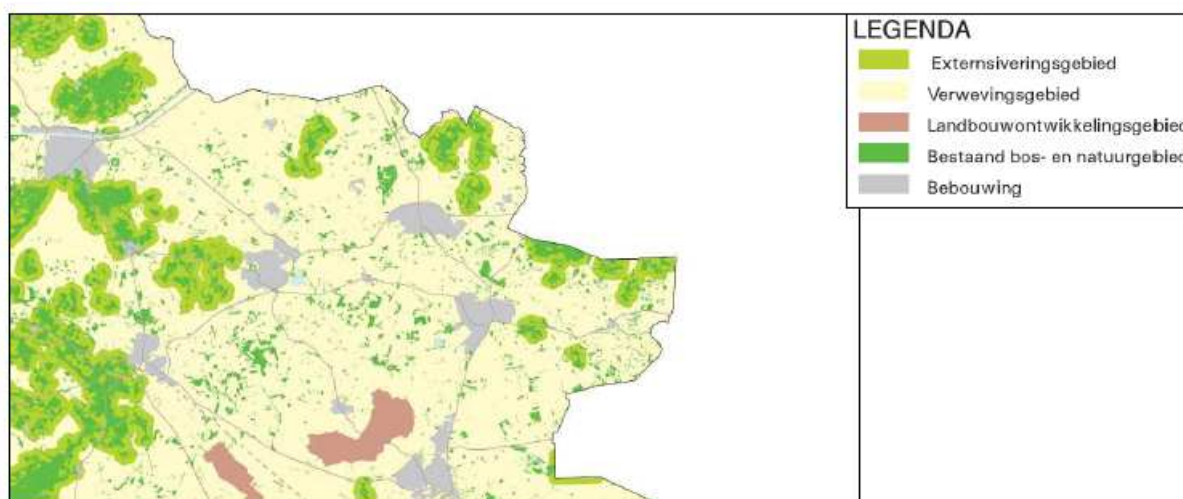
Deze provinciale kaart, die op 10 mei 2006 in werking is getreden, biedt inzicht in cultuurhistorische waarden en archeologische verwachtingswaarden binnen gemeenten. De kaart toont karakteristieke en kenmerkende relictten en de historische ruimtelijke ontwikkeling van het landschap, cultuurhistorische elementen, patronen en structuren, die het huidige beeld van stad en land mede bepalen. De kaart heeft tot doel om de beschikbare informatie op een publieksvriendelijke manier te presenteren.

Kenmerkend voor de gemeente Berkelland is dat een groot deel van het grondgebied een hoge of middenhoge historisch geografische waardering heeft gekregen. Daarnaast komt er in het buitengebied een groot aantal historisch bouwkundige monumenten voor (zie paragraaf 3.2). De gemeente Berkelland heeft een archeologische beleidskaart laten opstellen. De relevante onderdelen hieruit zijn in het bestemmingsplan buitengebied Berkelland opgenomen, onder meer via een dubbelbestemming 'Waarde – Cultuurhistorie'.

Reconstructieplan Achterhoek en Liemers (2005)

Provinciale Staten van Gelderland hebben op 23 februari 2005 het 'Reconstructieplan Achterhoek en Liemers' vastgesteld. De ministers van LNV en VROM hebben het plan op 30 mei 2005 goedgekeurd. Onderdelen van een reconstructieplan zijn, met toepassing van artikel 27 van de Reconstructiewet, aangewezen voor (directe) planologische doorwerking.

Volgens een uitspraak van de Raad van State (RvS) op 23 januari 2007 moet het reconstructieplan Achterhoek en Liemers op een aantal onderdelen worden aangepast. Zo vindt de RvS bijvoorbeeld de in het plan opgenomen aanduiding 'verwevingsgebied' niet rechtsgeldig, omdat het plan te weinig maatregelen bevat om het aantal bedrijven en omwonenden dat hinder ondervindt van stank door de intensieve veehouderij te verminderen. Dit betekent dat plannen binnen het verwevingsgebied niet getoetst mogen worden aan het Reconstructieplan, hoewel dit dus wel de bedoeling was.



Figuur: Plankaartuitsnede Reconstructieplan Achterhoek en Liemers en legenda (Provincie Gelderland, 2005).

Het reconstructieplan streeft er naar om de problemen in het landelijke gebied structureel en op een samenhangende manier aan te pakken. Een belangrijk onderwerp daarbij is de zonering van mogelijk conflicterende functies, zoals intensieve veehouderij en natuur, landschap, recreatie en wonen. De integrale zonering geeft inzicht in de ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderijen in extensiverings-, verwevings- en landbouwontwikkelingsgebieden. Deze zonering heeft, met uitzondering van het verwevingsgebied, een rechtstreekse doorwerking in het bestemmingsplan. Verder zijn er richtlijnen opgenomen voor het aangeven van 'ontwikkelingslocaties voor intensieve veehouderij in verwevingsgebied' (vroeger ook wel 'sterlocaties' genoemd en nu bekend als landbouwontwikkelingslocatie (LOL)). Voor het aanwijzen van bedrijfspercelen als ontwikkelingslocatie voor intensieve veehouderij, zijn de voorwaarden uit bijlage 5 van het reconstructieplan bepalend.

Funcities zoeken plaatsen zoeken functies (2006)

Het Streekplan Gelderland 2005 biedt kaders om hergebruik van vrijgekomen gebouwen in het buitengebied vorm te geven. Tevens biedt de provincie de regio's in dit Streekplan de mogelijkheid dit beleid op regionaal niveau nader uit te werken, waarbij van het Streekplanbeleid kan worden afgeweken, mits beargumenteerd en gedragen door de samenwerkende gemeenten in de regio. De Achterhoekse gemeenten zijn van mening dat het Streekplanbeleid ten aanzien van dit hergebruik van vrijgekomen bebouwing op bepaalde onderdelen onvoldoende mogelijkheden biedt om maatwerk te kunnen leveren en hebben daarom van deze gelegenheid gebruik gemaakt. De notitie 'Funcities zoeken plaatsen zoeken functies' (FzPzF) is hiervan het resultaat.

De Achterhoekse gemeenten stelden deze gezamenlijke notitie in 2006 op. In het document gaven zij hun visie weer op het vraagstuk van de vrijkomende bebouwing in het buitengebied. Het vrijkomen van (agrarische) gebouwen biedt volgens de regiogemeenten namelijk nieuwe kansen.

Door op een goede manier hergebruik en/of functieverandering van deze gebouwen te stimuleren, krijgen de leefbaarheid, de vitaliteit en de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied een nieuwe impuls.

Gedeputeerde Staten van Gelderland stemden op 9 januari 2007 grotendeels in met dit regionale beleid. Verder laten zij sinds januari 2008 ook toe dat via functieveranderingen vrijstaande woningen kunnen worden gebouwd (brief 25 januari 2008).

In het regionale beleidsstuk is, op basis van het Streekplan, een aantal algemene uitgangspunten geformuleerd, waaraan alle initiatieven tot functieverandering in het buitengebied moeten voldoen:

- Functieverandering is alleen van toepassing op fysiek bestaande, legale vrijgekomen (en ook vrijkomende) gebouwen, die in het buitengebied liggen.
- Er kan bij nieuwe functies onderscheid worden gemaakt tussen een (nieuwe) nevenfunctie en de hoofdfunctie.
- Het beleid richt zich op maatwerk, waarbij wordt gestreefd naar win-winsituaties.
- Functieverandering moet leiden tot een bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit en vitaliteit, dan wel andere aan het buitengebied gebonden kwaliteiten.
- Verevening (kwaliteitsbijdrage) kan nadrukkelijk als instrument/voorwaarde worden ingezet om ruimtelijke kwaliteit te bewaken en/of te bereiken. Ook sloop wordt gezien als een vorm van verevening.
- De in de omgeving aanwezige functies mogen niet onevenredig worden geschaad.
- De nieuwe functies moeten binnen de aard en schaal van de omgeving passen. Door dit beleid voor functieverandering moet de (landschappelijke) kwaliteit van een gebied minimaal gelijk blijven, maar bij voorkeur verbeterd worden. Bij het bepalen van de landschappelijke kwaliteit, en de eventuele verbetering, wordt aansluiting gezocht bij gemeentelijke landschaps(ontwikkelings)plannen en de Streekplanuitwerking voor de 'Kernkwaliteiten' van waardevolle landschappen.
- De nieuwe functie mag geen onaanvaardbare aantasting zijn van karakteristieke of monumentale gebouwen.
- Nieuwe functies mogen geen onaanvaardbare verkeersaantrekkende werking tot gevolg hebben.
- Bij verbouw/nieuwbouw moet worden voldaan aan beleid voor beeldkwaliteit en welstand.
- Buitenopslag van goederen en stalling buiten is niet toegestaan.

- Detailhandel is slechts toegestaan voor streekeigen en/of ter plaatse vervaardigde agrarische producten.

Deze algemene uitgangspunten zijn in FzPzF verder uitgewerkt. In de plantoelichting komt bij de planthema's aan bod op welke manier de uitgewerkte punten in het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" zijn vertaald.

Regionale Structuurvisie

In 2011 en 2012 hebben acht Achterhoekse gemeenten een regionale structuurvisie opgesteld met als titel "Speerpunten voor het regionale ruimtelijk beleid Achterhoek 2011-2020". In maart 2012 hebben de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten dit document vastgesteld met de bedoeling om proactief in te spelen op de nieuwe provinciale structuurvisie/Omgevingsvisie. In verband daarmee gaat de regionale structuurvisie uit van maatschappelijke ontwikkelingen zoals energietransitie in het kader van het klimaatbeleid, bevolkingsverandering (krimp, vergrijzing en ontgroening) en de veranderingen in de landbouw en het landelijk gebied. De regio spreekt zich onder meer uit voor nieuwe impulsen voor leefbaarheid en economische diversiteit in het landelijk gebied. Dit kan volgens de structuurvisie tot uiting komen door een grotere beleidsruimte op het gebied van functieverandering.

Regionale Nota Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-Oost (2008)

De Regionale Nota is op 10 maart 2008 vastgesteld door het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-Oost. De vertegenwoordigers van de verantwoordelijke besturen van provincies, waterschappen en gemeenten hebben met Rijkswaterstaat Oost Nederland op deze datum de intentieverklaring ondertekend.

De nota is opgesteld in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW richt zich op een duurzaam grond- en oppervlaktewatersysteem in alle delen van de Europese Unie. De KRW vraagt hiertoe alle lidstaten van de EU om de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in hun stroomgebieden op orde te brengen (zie beleid rijk).

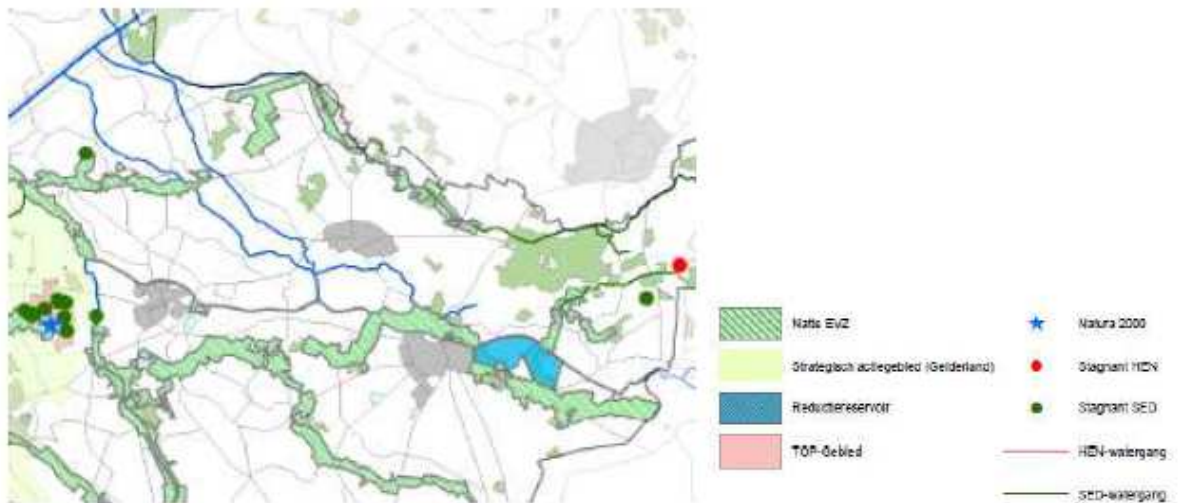
Stroomgebiedsplan Rijn-Oost (2007)

Dit gebiedsdocument wil volgens de KRW de ecologische doelen voor de waterlichamen uitwerken, met inbegrip van de bijbehorende maatregelenprogramma's en kosten. Daarnaast noemt zij ook alle andere maatregelen voor lokaal waterbeheer (buiten de KRW), zodat zij de totale input voor de waterbeheerplannen beschrijft. Dit gebiedsdocument op grond van de KRW vormt de overkoepelende uitwerking voor het beheergebied van het waterschap Rijn en IJssel. Zij beschrijft een uitwerking van doelen, maatregelen en kosten en van de bestuurlijke keuzes die daarbij zijn gemaakt.

Waterbeheerplan Waterschap Rijn en IJssel (2009)

Het Waterschap Rijn en IJssel heeft in 2009 een nieuw waterbeheerplan vastgesteld voor de periode 2010-2015. In dit plan is (onder meer) het provinciaal beleid doorvertaald. Met de voornemens uit het Waterbeheerplan wil het waterschap actief inspelen op alle lopende en komende veranderingen, zoals de wijzigingen in de waterwetgeving en de Kaderrichtlijn Water. Er zijn mogelijkheden om de waterkwaliteit nog verder te verbeteren en om meer ruimte te bieden voor het vasthouden van water. Het gewenste peilbeheer wordt in het hele gebied in de komende periode planmatig opgepakt voor de landbouw en de natuur. Het beheer van water en afvalwater in stedelijk gebied krijgt steeds meer aandacht. In het landelijk gebied wil het waterschap kansen bieden voor recreatie op of bij het water.

Door de gemeente Berkelland lopen meerdere beken. Deze maken bijna allemaal deel uit van een natte ecologische verbindingszone (EVZ). Daarnaast ligt er in het buitengebied van Berkelland een aantal natte natuurgebieden met een beschermingszone. Verder zijn er drie drinkwateronttrekkingspunten en kent het buitengebied een drietal grondwaterbeschermingsgebieden voor drinkwater. Het ruimtelijk relevante waterbeleid is via gebiedaanduidingen doorvertaald in het bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland. In het bestemmingsplan is aandacht besteed aan natte natuur en aan de grondwaterbeschermingsgebieden. Verder is het gebied tussen Eibergen en Rekken dat kan worden ingezet als waterbergingsgebied voorzien van een daarop toegesneden dubbelbestemming.



Figuur: uitsnede kaart 3: Bijzondere gebieden en functies Waterbeheerplan Waterschap Rijn en IJssel en legenda (Waterschap Rijn en IJssel, 2009).

Nota recreatief medegebruik Waterschap Rijn en IJssel (2004)

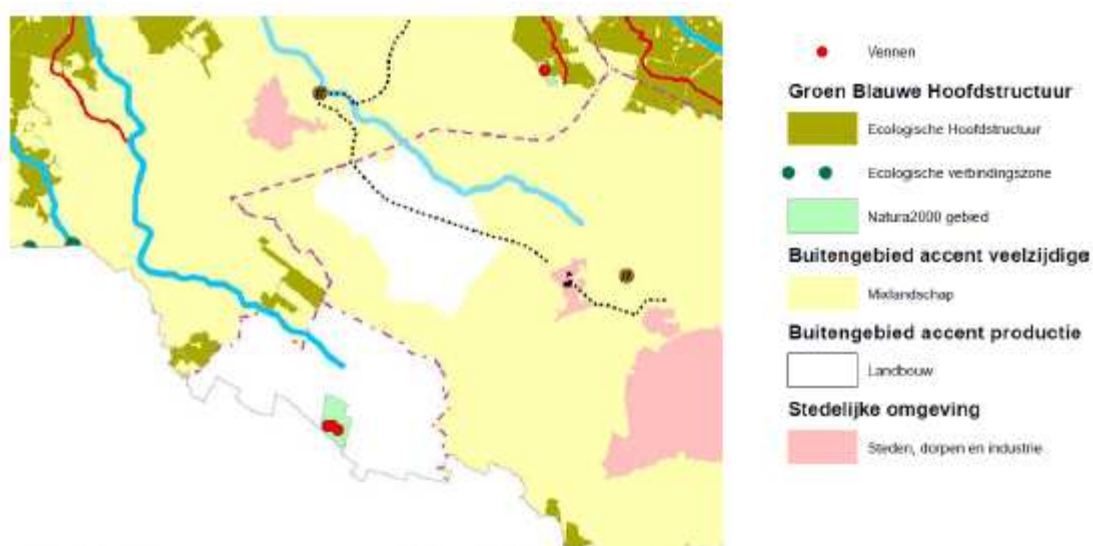
Het Waterschap Rijn en IJssel heeft sinds 1997 beleid voor recreatief medegebruik. Sindsdien zijn er diverse ontwikkelingen geweest rond wateren met een ecologische doelstelling. De uitbreiding in deze nota uit 2004 heeft betrekking op de toename van georganiseerde vormen van recreatie, de verschillende recreatievormen (naast, op of in het water) en de relatie van recreatie met de functie van het water.

De Nota recreatief medegebruik Waterschap Rijn en IJssel 2004 omvat het hele recreatieve beleid van het waterschap en vervangt de oorspronkelijke beleidsstukken uit 1997 en 2000. Het waterschap wil zoveel mogelijk ruimte bieden voor recreatie in en langs de watergangen en streeft daarom naar een zo groot mogelijke toegankelijkheid van deze wateren. Daar waar wateren (natuurlijk) worden ingericht, kiest het waterschap zoveel mogelijk voor een robuuste inrichting die ook het samengaan met recreatieve activiteiten mogelijk maakt. Recreatie mag geen onevenredige overlast aan aanliggende eigenaren of andere gebruikers bezorgen. Recreatief medegebruik moet volgens het waterschap daarnaast goed worden ingepast in het totaal van gebruiksvormen van de watergang.

Waterbeheerplan Waterschap Regge en Dinkel (2010)

Het Waterschap Regge en Dinkel stelde in 2010 een waterbeheerplan vast voor de periode 2010-2015. Dit beheerplan gaat ook over een gedeelte van het gebied ten noorden van de Buurserbeek dat tot het werkgebied van dit waterschap behoort. Het Waterschap Regge en Dinkel legt in het Berkellandse deel van zijn werkgebied het accent op de agrarische productiefunctie. Deze doelstelling voor het gebied spoort met de doelen uit het provinciale Waterplan.

Op het kaartmateriaal bij het waterbeheerplan is het toen beoogde Natura2000-gebied Teesselinkven met de daarin aanwezige vennen afgebeeld. Voor onder meer dit Natura2000-gebied stelt het waterschap de opstelling van een 'gewenst grondwater- en oppervlaktewaterregime' (GGOR) in het vooruitzicht dat moet worden gekoppeld aan een beheerplan.



Nota recreatief medegebruik Waterschap Regge en Dinkel (20)

In haar beleidsnota "Water als belevenis" geeft het Waterschap Regge en Dinkel aan op welke manier zij de (recreatieve) belevingsmogelijkheden van water wil vergroten. In dit beleid benoemt het waterschap de beperkingen en randvoorwaarden die gelden voor het medegebruik. De doelstellingen van de nota zijn:

- Het water en de omgeving aantrekkelijk maken en houden.
- Recreatie en belevingswaarde gebruiken als communicatieplatform.

Als de recreatiesector gebruik maakt van water als drager van recreatieplannen, dan geeft het waterschap informatie over de mogelijkheden die haar beleid daarvoor biedt. Hierbij bestaat aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit.

Beleid gemeentelijk niveau

Zoals gezegd, gelden voor het buitengebied van de gemeente Berkelland momenteel de bestemmingsplannen van de vier voormalige gemeenten. Naast deze belangrijkste 'moederplannen' zijn postzegelplannen, ruimtelijke onderbouwingen en wijzigingsplannen opgesteld, die richting geven aan de op te nemen bestemmingen. Ditzelfde geldt voor de verleende vrijstellingen en ontheffingen van de geldende bestemmingsplannen.

Ruimtelijke Visie Buitengebied Berkelland

De gemeenteraad van Berkelland stelde op 11 december 2007 de Ruimtelijke Visie Buitengebied Berkelland (RVB) vast. Deze beleidsvisie, die inmiddels is verwerkt in de Structuurvisie Berkelland 2025, had tot doel om in het buitengebied van de gemeente Berkelland de kwaliteit van het landelijke gebied te verbeteren. Zij hield daarbij rekening met de komst van nieuwe functies in het buitengebied. De gemeente streefde met de RVB naar duurzame ontwikkeling, waarbij traditionele aandacht voor landbouw werd aangevuld met aandacht voor de verweving van landbouw met andere functies in het buitengebied. Met de visie wilde de gemeente het volgende bereiken:

- een door organisaties en inwoners gedragen visie, waarin de doelen van het Reconstructieplan zijn vertaald naar Berkelland. De, in het kader van het Reconstructieplan, te bereiken gebiedskwaliteiten, zijn aangevuld met te bereiken lokale gebiedskwaliteiten.
- een multifunctioneel duurzaam platteland;
- een agrarische sector met toekomstperspectief;
- betere sociaal-economische omstandigheden voor landbouw, recreatie en toerisme, wonen, werken en daardoor een betere leefbaarheid;
- een goede omgevingskwaliteit op het gebied van water, milieu, natuur, landschap en cultuurhistorie;
- kwalitatief goede initiatieven (economisch, landschappelijk en maatschappelijk duurzaam) die tot uitvoering komen;
- betere samenwerking tussen diverse belanghebbenden en het ontstaan van nieuwe samenwerkingsverbanden.

Meer concreet wilde de gemeente met de visie:

- de belangrijke landschappelijke overgangen langs de Berkel als parels oppoetsen;
- de identiteit versterken van de elf moderne dorpsmarken en een boermarke, ieder met hun eigen karakteristieke uiterlijk;

- bouwen aan een netwerk van natuurlijke grenzen tussen de marken en daaraan de doorgaande recreatieve paden te koppelen;
- daarbij inspelen op de hedendaagse functiezoning en stuwende krachten. Die zijn voor iedere marke anders.

In de RVB werden op bepaalde onderdelen ruimtelijke accenten gelegd, die voor een deel een nuancering ten opzichte van de regionotitie FzPzF betekenden. Het gaat hierbij om de volgende punten:

- De RVB vindt het wenselijk om het, met behoud van de provinciale verplaatsingssubsidie, ook mogelijk te maken om intensieve veehouderijbedrijven naar ontwikkellocaties in het verwevingsgebied te verplaatsen.
- Met betrekking tot detailhandel moet aangesloten worden bij de tradities van het buitengebied in Berkelland. Dit betekent dat detailhandel in beginsel in het buitengebied niet is toegestaan. Wel biedt het verwevingsgebied kansen voor detailhandel om tot een nieuwe economische basis van het buitengebied te komen.
- Als het uit het oogpunt van ruimtelijke kwaliteit gewenst is dat vrijkomende agrarische bebouwing wordt gesloopt en dat woningen worden gebouwd om compensatie in de sloopkosten te bieden, dan is ook de ruimtelijke kwaliteit van de beoogde bouwlocatie van deze woningen onderdeel van de afweging.
- De RVB gaat er van uit dat ook een economische nevenfunctie (werken, zorg) in een nieuw landgoed mogelijk moet zijn.

De beleidsuitgangspunten uit de RVB zijn verwerkt in de Structuurvisie Berkelland 2025 en actief benut bij de uitwerking van de planthema's (zie hoofdstuk van de plantoelichting).

Marke-werkboeken (2008)

De gemeenteraad van Berkelland heeft op 28 oktober 2008 elf marke-werkboeken voor haar buitengebied vastgesteld. In deze werkboeken zijn de deelgebieden uit het RVB nader uitgewerkt. Zij vormen samen met de RVB (zie hiervoor) en het uitvoeringsprogramma (opsomming van allerlei projecten geordend in thema's) het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) van de gemeente Berkelland.

In de Marke-werkboeken wordt voor ieder van de elf landschapsensembles een bouwpakket met handleiding geboden, dat kan helpen bij het beoordelen, realiseren en ontwikkelen van projecten. Het Marke-werkboek is bedoeld voor professionele betrokkenen in de gemeente Berkelland, die te maken hebben met ruimtelijke ontwikkelingen in de brede zin in het buitengebied. Ook initiatiefnemers van projecten in het landelijk gebied kunnen er hun voordeel mee doen en er inspiratie uithalen. Het boek wil handreikingen geven voor het ontwikkelen en begeleiden van dergelijke ontwikkelingen en projecten. Naast de beheersmatige aspecten, is juist de landschappelijke ontwikkeling, in combinatie met ruimtelijke ontwikkeling en beeldkwaliteit, speerpunt van dit beleid. De verschillende ensembles zijn in voorliggend plan benut bij de analyse en beschrijving van het plangebied.

Achterhoekse erven veranderen. Kadernota ruimtelijke kwaliteit (2008)

De Achterhoekse gemeenten werken samen met het Gelders Genootschap aan deze nota. Het document is bedoeld als inspiratiekader voor plannen die zich richten op bebouwing en op nieuwe functies op percelen in het buitengebied. Daarbij kan de gemeente de notitie ook gebruiken bij de beoordeling van initiatieven op het gebied van functieverandering. Dit laatste komt uitgebreider aan de orde bij de planthema's (hoofdstuk 4 plantoelichting).

De nota is als beleidsregel vastgesteld en bekendgemaakt omdat het als bijlage deel uitmaakte van de uitgangspuntennotitie voor het bestemmingsplan.

Ruimtelijke Visie Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG-visie) (2008)

De gemeente Berkelland heeft, samen met de gemeente Oost Gelre, een ruimtelijke visie opgesteld voor de landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) in beide gemeenten. De gemeenteraad van Berkelland heeft deze zogenaamde LOG-visie op 28 oktober 2008 vastgesteld. Zij is voor de gemeente Berkelland van toepassing op de LOG's in het Beltrumse Veld en het Ruurlosche Broek. De visie vermeldt dat zij in planologische zin wordt doorvertaald in het bestemmingsplan voor het hele Berkellandse buitengebied. Hierbij is een belangrijk ruimtelijk uitgangspunt dat de minimale afstand tussen erven in de LOG's 200 m bij nieuwvestiging moet bedragen.

Inmiddels is duidelijk geworden dat de behoefte aan nieuwvestigingslocaties voor intensieve veehouderij in de landbouwontwikkelingsgebieden niet meer bestaat. Dit heeft ertoe geleid dat bij de vaststelling van het bestemmingsplan is besloten om daarvoor geen wijzigingsmogelijkheden op te nemen in het nieuwe bestemmingsplan. Deze insteek is gekozen mede naar aanleiding van de zienswijzen over het ontwerpbestemmingsplan (zie zienswijzennota).

Woonvisie Berkelland (2008) en Regionale Woonvisie Berkelland (2010)

Op 15 april 2008 heeft de gemeenteraad van Berkelland de Woonvisie Berkelland vastgesteld. De Woonvisie Berkelland gold als een beleidskader voor het wonen voor de periode 2007-2020 in Berkelland. Voor het buitengebied zette de Woonvisie de volgende koers uit:

- De gemeente Berkelland stelt dat inbreiden zoveel mogelijk voor gaat op uitbreiden. Inbreiden mag echter niet ten koste gaan van de kwaliteit van bestaande wijken (groen, speelplekken, etc.).
- Woningbouw zal geconcentreerd zijn in de vier hoofdkernen.
- Daarbinnen is sprake van concentratie in Eibergen, in verband met de N18-ontwikkeling.
- In kleine kernen is woningbouw nodig op kleine schaal in en aan de bebouwde kom, daar waar zich mogelijkheden aandienen.
- In het buitengebied ziet de gemeente kansen voor het wonen, echter wel goed afgewogen.
- Particulier c.q. collectief opdrachtgeverschap, ook in de kleine kernen.
- In een aantal gevallen kan het toevoegen van kleine aantallen wooneenheden – mits landschappelijk goed ingepast - in het buitengebied rondom de dorpskern voordelen hebben boven het aanplakken van woonwijkjes bij de bestaande dorpskern, zeker waar die liggen op traditioneel open essen.
- Mogelijkheden voor het stichten van nieuwe landgoederen.

Op 25 januari 2011 heeft de gemeenteraad van Berkelland de Regionale Woonvisie Achterhoek 2010-2020 vastgesteld als opvolger van de gemeentelijke woonvisie uit 2008 en in aansluiting op zijn besluit van 26 oktober 2010. Hiermee stemde de gemeenteraad in navolging van het college van burgemeester en wethouders in met de bijstelling van het woningbouwprogramma vanwege de demografische toekomstverwachtingen. Voor het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied hield deze bijstelling van het woningbouwbeleid in dat daarin geen mogelijkheden meer worden geboden voor het uitbreiden van het aantal (bedrijfs)woningen, voor 'functieverandering naar wonen' of voor woningsplitsing.

De enige mogelijkheid die het bestemmingsplan nog kent voor het uitbreiden van het aantal woningen bestaat uit het overnemen van de regeling voor tweede agrarische bedrijfswoningen uit de geldende bestemmingsplannen.

Beleidsvisie Externe Veiligheid

Op 24 februari 2009 heeft de gemeenteraad van Berkelland de Beleidsvisie externe veiligheid vastgesteld. Hiermee heeft het aspect externe veiligheid een vaste plek gekregen bij besluitvorming rondom omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen.

Daarbij is het ambitieniveau afgestemd op het profiel van de gemeente Berkelland. Naast ruimte voor functies als landbouw, toerisme en wonen bestaat binnen de gemeente ook ruimte voor industriële bedrijvigheid. In de beleidsvisie is daarom gekozen voor een gebiedsgerichte benadering. Zo staat voor woonwijken veiligheid hoog in het vaandel, terwijl op bedrijventerreinen ruimte blijft voor bedrijfsontwikkeling. Ook daar gelden echter de wettelijke veiligheidsnormen.

Volgens de wet geldt het volgende minimum veiligheidsniveau voor het plaatsgebonden risico:

- Er mogen vanaf 2010 nergens situaties voorkomen waarbij kwetsbare objecten binnen de PR 10⁻⁶-contour van een bedrijf liggen.
- Bij tussentijdse wijzigingen bij een risicobron mag de risicosituatie voor kwetsbare objecten liggend binnen de PR 10⁻⁶-contour niet verslechteren. Uitgangspunt is bovendien dat er altijd een groepsrisicoverantwoording moet plaatsvinden indien er een besluit wordt genomen waarbij (beperkt) kwetsbare objecten zijn gelegen binnen het invloedsgebied van risicovolle inrichtingen:
- De gemeente stelt voor de verantwoordingsplicht van het groepsrisico – alvorens de procedure voor het opstellen of wijzigen van een bestemmingsplan of milieuvergunning verder te doorlopen – de regionale brandweer in staat te adviseren over de aspecten zelfredzaamheid, mogelijkheden voor de hulpverlening en beheersbaarheid van calamiteiten.
- Bij een toename van het groepsrisico en/of overschrijding van de oriënterende waarde zal de gemeente de gemaakte keuzes verantwoorden en vastleggen in een document. Bij een afname van het groepsrisico zal in de considerans van een milieuvergunning of in de toelichting van een bestemmingsplan een korte overweging worden opgenomen.

Voor het landelijk gebied zijn de algemene ambities verder uitgewerkt in de volgende punten:

- Ook beperkt kwetsbare objecten, waarvoor richtwaarden gelden in plaats van grenswaarden, mogen in nieuwe situaties nergens binnen de PR 10⁻⁶-contour van een bedrijf liggen.
- Voor bestaande situaties wordt ernaar gestreefd de risico's voor beperkt kwetsbare objecten liggend binnen de PR10⁻⁶-contour zoveel als mogelijk te beperken. - Overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico kan in bestaande situaties onder voorwaarden acceptabel zijn.
- Een toename van het groepsrisico tot aan de oriënterende kan onder voorwaarden acceptabel zijn.

Deze voorwaarden zijn onderverdeeld in zes punten:

1. bestrijdbaarheid: de bluswatervoorziening moet voldoende zijn gewaarborgd (minimaal twee bronnen voor waterwinning van voldoende capaciteit binnen 200 m van de inrichting,

- zodat met een standaard BiZa-uitrusting de bluswerkzaamheden effectief ter hand kunnen worden genomen);
2. bereikbaarheid: het plangebied of de inrichting moet vanuit minimaal twee verschillende aanrijdroutes bereikbaar zijn voor hulpdiensten;
 3. bereikbaarheid: bij de risicobron moet sprake zijn van een goed bereikbare en werkbare opstelplaats voor hulpdienstvoertuigen;
 4. beheersbaarheid: de gemeente draagt op zo korte mogelijke termijn (zelf in te vullen) zorg voor een rampenplan bij de desbetreffende risicobron;
 5. zelfredzaamheid: gebouwen bedoeld voor het verblijf van groepen minder zelfredzame mensen (minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten) zijn niet toegestaan binnen het invloedsgebied;
 6. zelfredzaamheid: voldoende vluchtmogelijkheden voor personen in de omgeving van de risicobron (infrastructuur).

Archeologiebeleid gemeente Berkelland

Op 26 januari 2010 heeft de gemeenteraad het gemeentelijk archeologiebeleid vastgesteld. Met de nieuwe Monumentenwet is archeologie een verplicht en onlosmakelijk onderdeel van het ruimtelijke besluitvormingsproces geworden. Er is sprake van decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden: gemeenten krijgen de verplichting hun verantwoordelijkheid voor het behoud van het archeologische erfgoed te nemen.

Zij krijgen een kerntaak in de uitvoering van de archeologische monumentenzorg, omdat ze bij de ruimtelijke besluitvorming het archeologische belang zullen moeten afwegen tegen de andere belangen.

Op de gemeentelijke archeologische beleidskaart staat aangegeven waar binnen de gemeente archeologische waarden zijn aangetroffen of zijn te verwachten en op welke manier deze (te verwachten) waarden beschermd zijn. De archeologisch waardevolle gebieden en de archeologisch waardevolle verwachtingsgebieden zijn beide onderverdeeld in vijf categorieën, met bijbehorende beschermingsregimes. In hoofdstuk 4 van de plantoelichting wordt nader ingegaan op de manier waarop deze gebieden en beschermingsregimes in het bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2012" zijn doorvertaald. De in de planregels verwerkte normen voor het verrichten van archeologisch onderzoek, zijn na een regionale rapportage uit 2012 aangepast naar aanleiding van de praktijkervaringen die inmiddels waren opgedaan. De planregels bij het bestemmingsplan gaan daarmee uit van de aangepaste normering uit deze notitie 'Archeologie met beleid'.

Actieplan licht

De gemeenteraad van Berkelland heeft op 14 september 2010 het Actieplan licht vastgesteld. Hierin worden mogelijke maatregelen opgesomd om de hoeveelheid licht in Berkelland beperkt te houden. Daarbij heeft de gemeenteraad uitgesproken dat een bestemmingsplan niet het meest geëigende middel is om regels te stellen over lichthinder. De raad heeft besloten dat maatregelen ter voorkoming van lichthinder moeten worden bereikt door overleg, door het sluiten van convenanten en door gebruik te maken van bestaande richtlijnen en praktische handreikingen. De gemeenteraad is tot deze beslissing gekomen na te hebben geconstateerd dat lichthinder in Berkelland slechts in geringe mate wordt beleefd.

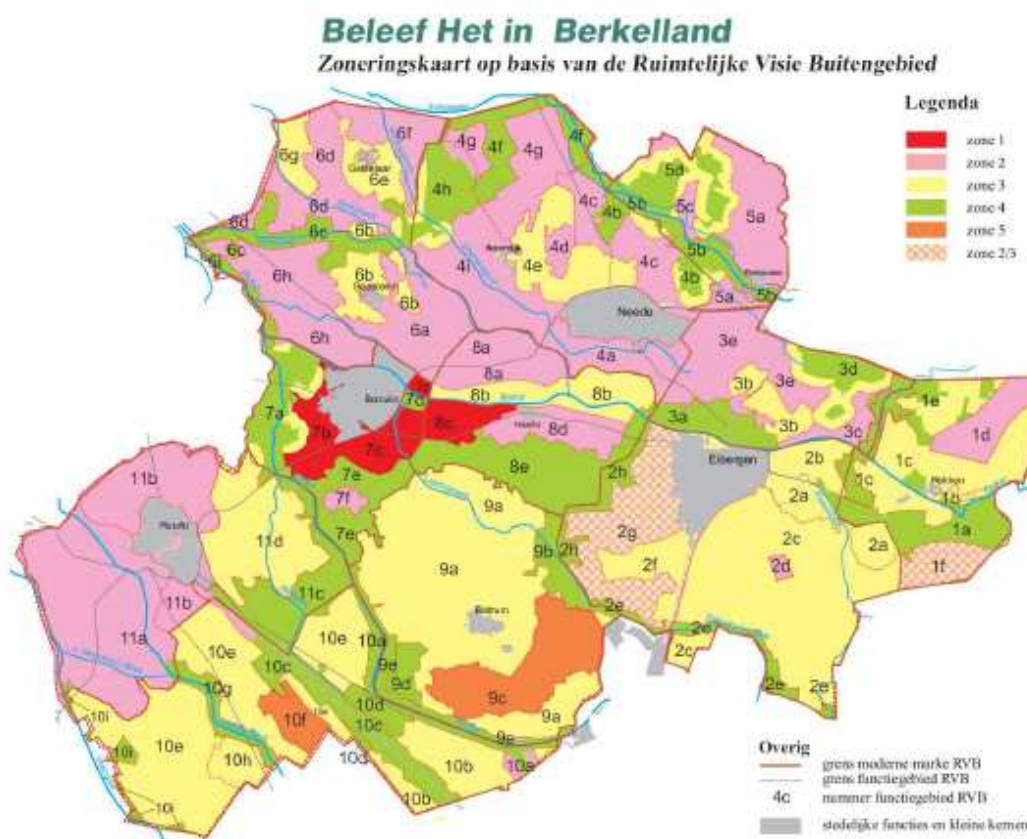
Cultuurhistorische gebiedsbeschrijving

De gemeente heeft in 2012 een cultuurhistorische gebiedsbeschrijving opgesteld die als bijlage 15 is toegevoegd aan de plantoelichting. De gemeenteraad heeft dit document op 11 december 2012 vastgesteld.

Onder de titel “Berkelland beschreven” bevat zij een cultuurhistorische gebiedsinventarisatie van het hele gemeentelijke grondgebied en identificeert zij (potentieel) waardevolle ensembles. De cultuurhistorische gebiedsbeschrijving dient onder meer als afwegingskader bij functieveranderingsprojecten en bij aanvragen om een omgevingsvergunning voor werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden (aanlegvergunning). In het verlengde daarvan besteedt het bestemmingsplan aandacht aan diverse aspecten van cultuurhistorie zoals archeologie, historische geografie en historische (steden)bouwkunde. Daardoor sluit het bestemmingsplan aan op de bedoeling uit de landelijke beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg (MoMo). Verder biedt de opgestelde cultuurhistorische gebiedsbeschrijving handvaten voor concreet beleid. Deze kunnen in de toekomst wellicht aanleiding zijn voor een herziening van het bestemmingsplan “Buitengebied Berkelland 2012” die maakt dat de cultuurhistorische aspecten daarin nog beter worden geborgd. Over deze uitwerking van de gebiedsbeschrijving moet echter allereerst besluitvorming plaatsvinden.

Beleef het in Berkelland

Het doel van deze beleidsnotitie is om in vogelvlucht de toeristische ontwikkelingen en de visie van de gemeente op recreatie en toerisme te beschrijven. Daarnaast schetst zij een beleidskader voor het kamperen in Berkelland. De visie is de leidraad voor het gemeentebestuur. Op deze manier kunnen beleidsbeslissingen en toekomstbeelden met elkaar verbonden worden. Het gewenste toekomstbeeld is gekoppeld aan een actielijst en verantwoordelijkheden van de gemeente en belanghebbenden in de sector.



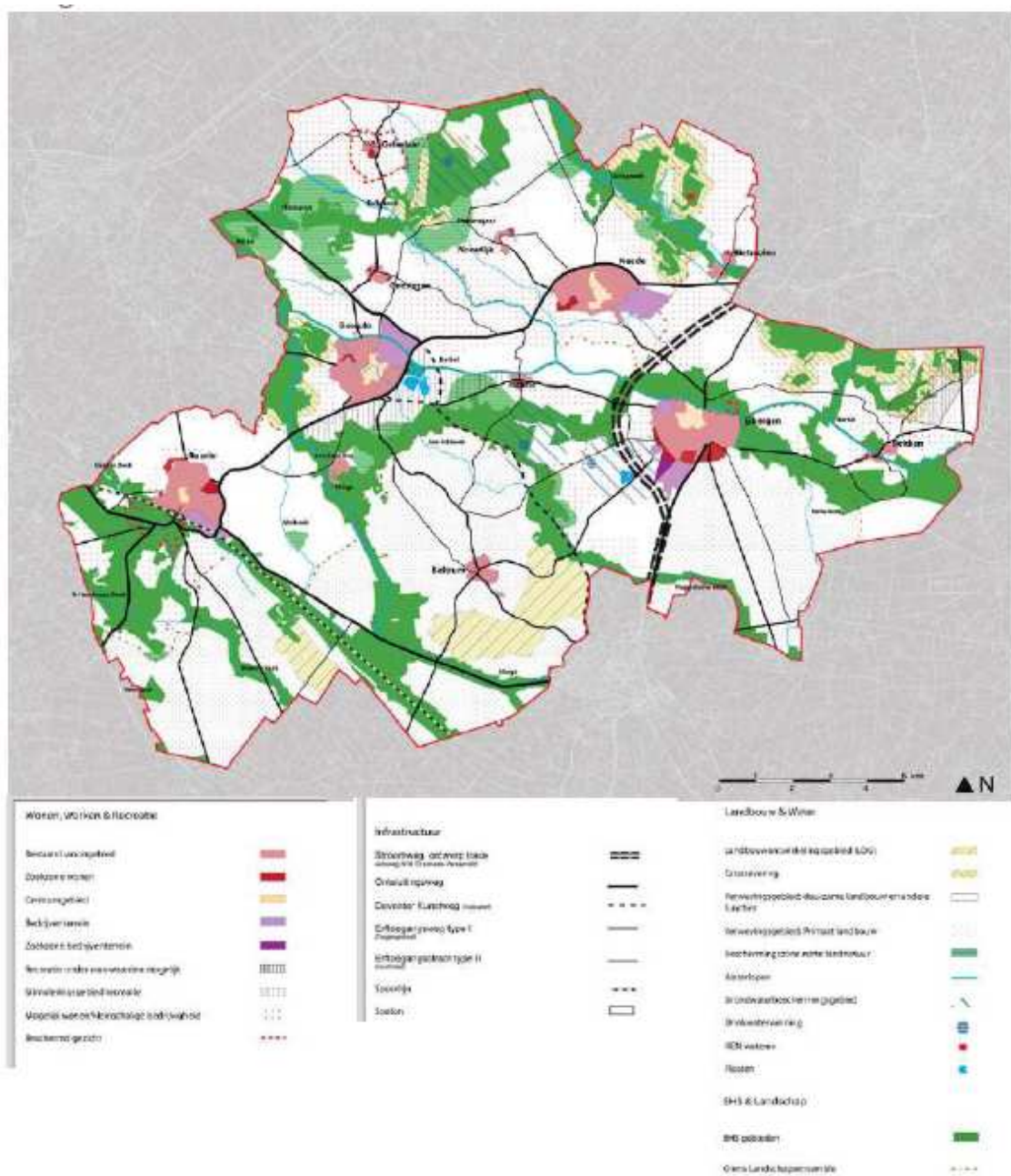
Figuur Zoneringskaart Beleef het in Berkelland en legenda (Gemeente Berkelland, 2008).

Door de intrekking van de Wet op de Openluchtrecreatie (WOR) per 1 januari 2008 is een aantal regels afgeschaft ter vermindering van de administratieve lastendruk. Gemeenten konden daardoor zelf beleid opstellen voor recreatie in het buitengebied. De beleidsnotitie dient als basis voor de planologische regeling in het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Berkelland. Daarbij is van belang dat het beleid geen ruimte biedt voor permanente bewoning van recreatiewoningen, een uitgangspunt dat ook is verankerd in het gemeentelijk handhavingsbeleid. Verder biedt het recreatiebeleid een basis om een einde te maken aan de omzettingmogelijkheden waarbij sommige geldende bestemmingsplannen mogelijkheden bieden om campings om te vormen tot recreatieterreinen voor recreatiewoningen.

In de notitie is het gebied ten zuiden en ten zuidoosten van Borculo, ten zuidwesten van Haarlo aangewezen als stimuleringsgebied. Deze zone biedt de beste kansen voor recreatieve ontwikkeling op het gebied van dag-/verblijfsrecreatie. Het gebied is goed ontsloten door de rondweg om Borculo en nieuwe activiteiten kunnen goed aansluiten op de recreatieve mogelijkheden van de Hambroekplas. Daarbij kan het gaan om zowel de realisatie van nieuwe voorzieningen (ook grootschalig) als ook de uitbreiding of verbetering van de bestaande faciliteiten. Voorbeelden zijn een themapark of een bungalowpark.

Structuurvisie Berkelland 2025

De raad heeft op 26 oktober 2010 de Structuurvisie Berkelland 2025 vastgesteld. Wat betreft het buitengebied is in deze visie het geldend beleid uit onder meer de RVB overgenomen.



De Structuurvisie heeft voor het buitengebied als doel om de kwaliteit van het landelijke gebied te beschermen en te verbeteren, rekening houdend met de veranderende functie. Verbetering van de kwaliteit leidt tot duurzame landbouw, versterkte natuur, verbetering van recreatieve mogelijkheden, verlaging van de milieubelasting, verbetering van de infrastructuur, het woon- en werkklimaat en de economische structuur. Ten aanzien van functieverandering wordt nieuw beleid geformuleerd, onder andere in relatie tot verandering naar wonen, horeca en detailhandel. Dit beleid is waar mogelijk doorvertaald in voorliggend bestemmingsplan.

Beleidsmatige aandachtspunten

In deze paragraaf staan puntsgewijs belangrijke beleidsmatige aandachtspunten die van belang zijn bij de verdere uitwerking van het bestemmingsplan buitengebied Berkelland:

- Mogelijke doorwerking Nota Ruimte/ontwerpstructuurvisie Infrastructuur & Ruimte via het Streekplan/provinciale Structuurvisie/Ruimtelijke Verordening Gelderland (RVG).
- Doorvertaling Streekplan Gelderland 2005 in met name de gebiedsbestemmingen:
 - Bestemming van gronden aan de hand van aanduidingen Streekplan via een analyse van het actuele grondgebruik en de actuele waarden.
 - Begrenzing en bestemming van agrarische bouwvlakken in relatie tot de omliggende gebiedsbestemming.
 - Regeling ontwikkeling natuur in relatie tot eigendomssituatie en agrarisch gebruik, alsmede doorvertaling begrenzing van de EHS (vanuit RVG).
- Provinciale beleidsnotities:
 - Doorvertaling functieveranderingsbeleid en beleid met betrekking tot nieuwe economische dragers in het buitengebied.
 - Doorvertaling beleid reconstructieplan Achterhoek en Liemers, dit met uitzondering van de mogelijkheden voor nieuwvestiging van intensieve veehouderij in de LOG's.
 - Doorvertaling reconstructiezonering.
 - Vasthouden van water in de 'haarvaten' van het watersysteem.
- Doorvertaling bescherming van cultuurhistorische en archeologische waarden aan de hand van de gemeentelijke archeologische beleidskaart in combinatie met de regionale notitie 'Archeologie met beleid' uit 2012.
- Doorvertaling Waterbeheerplan Waterschap Rijn en IJssel en Waterschap Regge en Dinkel:
 - Doorvertaling natte natuur en grondwaterbeschermingsgebieden.
- Doorvertaling Stroomgebiedsplan Rijn-Oost en Regionale Nota Rijn-Oost:
 - Mogelijkheden opnemen voor inrichtingsmaatregelen langs de oevers van KRW-wateren.
- Afstemming met de geldende bestemmingsplannen.
- Afstemming met de verschillende wijzigingsplannen, ruimtelijke onderbouwingen, vrijstellingen en ontheffingen (nu: afwijkingen).
- Doorwerking Ruimtelijke Visie Buitengebied Berkelland/Structuurvisie Berkelland 2025.
- Doorwerking recreatienotitie Beleef het in Berkelland.
- Doorwerking Ruimtelijke Visie LOG's, dit met uitzondering van de mogelijkheden voor nieuwvestiging van intensieve veehouderij in de LOG's.

Deze beleidsmatige plannen en notities zijn van belang bij de verdere uitwerking van het beleid in het bestemmingsplan.